N:o 37.

Ank. till Riksd. kansli den 20 mars 1899, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Riksdagens år 1898 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1897.

(I. A.)

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling ofvannämnda revisionsberättelse jemte de i anledning deraf från vederbörande embetsverk och myndigheter till Kongl. Maj:t afgifna utlåtanden och förklaringar blifvit hänvisad, får nu, efter tagen kännedom af dessa handlingar och inhemtande af de för ärendenas utredning i öfrigt erforderliga upplysningar, underställa Riksdagens pröfning de af revisorerne gjorda framställningar, som ansetts från utskottets sida påkalla yttrande; kommande utskottet att dervid följa den ordning, som i revisionsberättelsen blifvit iakttagen.

Arméförvaltningen.

§ 1.

(Rev.-ber. pag. 89; utl. pag. 476.)

Ang. utbetalningar från anslaget till reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän.

Å riksstatens fjerde hufvudtitel hade, såsom i förevarande revisionsberättelse erinras, under en följd af år anslagits och vore för revisionsåret jemväl uppfördt ett extra anslag å 9,000 kronor till bestridande af kostnaden för officerares utsändande till främmande länder i ändamål att inhemta upplysningar rörande krigsväsendet och såsom bidrag till de kostnader, officerare måste vidkännas under anställning i utländsk krigstjenst eller eljest under resor utomlands för utbildning i sitt yrke; och hade från detta anslag jemväl utgått medel för att bereda tjenstemän vid intendenturen tillfälle att genom besök i främmande länder tillgodogöra intendenturen den der vunna erfarenheten om hvad till en arméns hushållning hörde.

Från nämnda anslag hade emellertid under revisionsåret på grund af kongl. brefven den 17 juli 1896, den 26 mars och den 29 oktober 1897 utbetalts till en militär-attaché i Petersburg 1,800 kronor och till en militär-attaché i Paris 1,500 kronor, tillhopa 3,300 kronor.

Då å tredje hufvudtiteln funnes uppfördt ett särskildt för militärattachéer afsedt anslag å 8,471 kronor, ville det synas revisorerne, som om anslaget till reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän icke bort för arfvoden åt militär-attachéer tagas i anspråk.

Till resestipendier för artilleri- och ingeniörofficerare vore å fjerde hufvudtiteln uppfördt ett ordinarie anslag af 7,000 kronor, afsedt att fördelas i två stipendier för artilleriofficerare å 2,000 kronor hvardera, och ett stipendium för ingeniörofficerare å 3,000 kronor, hvadan för dessa båda vapenslags behof af resestipendier syntes vara på ett tillfredsställande sätt sörjdt.

För arméns alla öfriga officerare jemte intendenturtjenstemännen funnes deremot blott det förenämnda anslaget å 9,000 kronor till resestipendier; men genom att detsamma, på sätt ofvan omförmälts, delvis användes till aflöning åt militär-attachéer, inskränktes väsentligen möjligheten att komma i åtnjutande af reseunderstöd för alla dem, för hvilka

anslaget vore afsedt, till följd hvaraf det ändamål, Riksdagen med detta anslag velat främja, till större eller mindre del förfelades.

Revisorerne hade å här nämnda förhållanden velat fästa Riksdagens uppmärksamhet.

I utlåtande af den 18 januari innevarande år angående revisorernes anmärkningar i fråga om fjerde hufvudtitelns förvaltning har arméförvaltningen å civila departementet beträffande revisorernes omförmälda framställning endast anfört, att det i densamma berörda ärende icke varit föremål för annan arméförvaltningens embetsåtgärd än utbetalning på grund af Kongl. Maj:ts bref.

På sätt revisorerne anmärkt, har från det å fjerde hufvudtiteln uppförda extra anslaget å 9,000 kronor till reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän under revisionsåret utbetalts arfvoden till militär-attachéer; och då, såsom revisorerne äfven erinrat, å tredje hufvudtiteln finnes uppfördt ett särskildt för militär-attachéer afsedt anslag, har den anmärkta utbetalningen från förstnämnda anslag ådragit sig utskottets uppmärksamhet, enär här synes föreligga en sammanblandning af till olika hufvudtitlar hörande utgifter. Då emellertid, enligt hvad revisorerne jemväl påvisat, ifrågavarande anslag är afsedt, bland annat, till bestridande af kostnaden för officerares utsändande till främmande länder i ändamål att inhemta upplysningar rörande krigsväsendet och detta äfven ligger inom området af det uppdrag, som lemnas militär-attachéer, har utskottet ansett kunna ifrågasättas, huruvida icke i sjelfva verket det med anslaget afsedda ändamål, eller beredande af tillfälle för officerare att å utrikes orter inhemta militära kunskaper, blifvit i omförmälda fall tillgodosedt; och vid sådant förhållande har utskottet icke tilltrott sig böra förorda, att med anledning af revisorernes förevarande framställning någon särskild åtgård från Riksdagens sida vidtages, helst det torde kunna förutsättas, att, sedan uppmärksamheten nu blifvit å detta ämne väckt, utgifterna från ifrågavarande anslag hädanefter komma att strängt begränsas till reseunderstöd åt vederbörande officerare och intendenturtjenstemän.

Hvad i detta ärende förekommit har utskottet emellertid ansett sig böra för Riksdagen

anmäla.

§ 2.

(Rev.-ber. pag. 90; utl. pag. 481.)

Ang. försäljning af en byggnad vid Jönköpings regementes mötesplats.

Revisorerne hafva vidare omförmält, hurusom, enligt räkenskapshandlingarna för anslaget till byggnader och sängkläder på mötesplatserna m. m., efter behörig pålysning den 20 november 1897 hållits offentlig auktion å en »Jönköpings regemente» tillhörig byggnad, det s. k. gamla sjukhuset. Dervid hade högsta anbudet afgifvits å 470 kronor. Under den enligt auktionskungörelsen vederbörande myndighet förbehållna tid af 8 dagar att antaga eller förkasta vid auktionen afgifna anbud hade inkommit förslag, att ifrågavarande byggnad skulle för regementets räkning och med regementets egna disponibla medel inköpas, för hvilket ändamål anbud ingifvits att för 480 kronor förvärfva densamma. Detta anbud hade af regementsförvaltningen blifvit antaget.

Hvad sålunda förekommit hade synts revisorerne vara af beskaffenhet att böra bringas till Riksdagens kännedom, då det enligt revisorernes mening ej kunde anses lämpligt, att, efter det offentlig auktion hållits för försäljning af någon statens egendom, sedermera under hand afgifna anbud utan utlysande af ny auktion antoges.

Tillämpningen af en dylik princip skulle sannolikt i ett flertal fall komma att leda derhän, att de verkliga spekulanterna underläte att infinna sig å auktionen och i stället efter auktionen ingåfve anbud, något högre än det vid auktionen högst afgifna. Derigenom komme syftet med den offentliga auktionen att i väsentlig mån förfelas.

Med anledning af revisorernes anmärkning i detta hänseende har arméförvaltningen å intendentsdepartementet infordrat och till Kongl. Maj:t öfverlemnat förklaring från förvaltningen vid Jönköpings regemente, deruti denna meddelat, att vid den 28 september 1896 förrättad besigtning å de kronans hus och byggnader å Skillingaryds mötesplats, hvilka bekostades och underhölles af arméförvaltningens intendentsdepartement, besigtningsmännen föreslagit, att ifrågavarande byggnad — som förut ändrats och användts till vagnbod och icke, äfven efter påläggning af nytt tak, i dess dåvarande skick kunde anses fylla det behof, hvarför den nu senast användts, nemligen: förvaring af matbord och bänkar mellan mötestiderna, förvaring af packlårar med beväringsmanskapets civila kläder, snickareverkstad för i detta yrke inskrifne värnpligtige samt rum för laddning och aptering af patroner till kammarskjutning — skulle ned-

rifvas och uppföras i mindre storlek med inredning, motsvarande densammas olika användning, för en beräknad kostnad af 870 kronor.

Uti skrifvelse den 23 februari 1897 hade intendentsdepartementet, som icke funnit skäl lemna bifall till den föreslagna ombyggnaden, uppdragit åt regementschefen att för kronans räkning på fördelaktigaste sätt låta försälja ifrågavarande byggnad, med anledning hvaraf densamma utbjudits å auktion den 20 november s. å., hvarvid högsta anbudet afgifvits med 470 kronor.

Som emellertid byggnaden — enär erforderligt utrymme till de olika ändamål, hvartill densamma, såsom af besigtningsmännen vid ofvannämnda besigtning anförts, numera skulle användas, ej kunde beredas i kronans öfriga byggnader — vore, snart sagdt, oumbärlig för regementet, hade ansetts, att regementet i och för samma ändamål borde söka förvärfva densamma med fästadt afseende vid det för kronan fördelaktiga, att regementet kunde utan vidare anspråk och utan kostnad för staten tillhandahålla nödvändiga lokaler för förvaring af kronans tillhörigheter och för öfningarnas bedrifvande under vapenöfningarna, hvarför regementsförvaltningen, anseende den erbjudna köpesumman utgöra byggnadens värde, och att regementet på anförda grunder i viss mån borde vid köpet hafva företrädet, höjt försäljningssumman till 480 kronor, i tanke att, då regementets tillgångar det medgåfve, nedrifva och uppföra byggnaden med för behofvet ändamålsenlig inredning.

Då emellertid Riksdagens revisorer gjort anmärkning mot detta förfarande med byggnadens försäljning, hvilket förfaringssätt tydligen endast afsett kronans bästa, ville förvaltningen meddela, att byggnaden ännu stode i oförändradt skick samt att sålunda intet hinder funnes för att, om arméförvaltningen så funne för godt besluta, densamma kunde å nyo utbjudas till försäljning.

Ehuruväl omförmälda ämne synes vara af jemförelsevis ringa vigt, har utskottet dock icke ansett sig böra med tystnad förbigå detsamma, enär, enligt utskottets förmenande, här föreligger en principfråga och det gifvetvis bör fasthållas, att, sedan offentlig auktion blifvit utlyst samt anbud afgifvits och antagits, det till försäljning utbjudna föremålet väl icke bör, såsom här egt rum, sedermera under hand till annan afyttras.

Under uttalande häraf har utskottet velat hvad i detta ärende förekommit för Riksdagen

omförmäla.

§ 3.

(Rev.-ber. pag. 90—91; utl. pag. 480, 482.)

Ang. utbetald ersättning för transport af två officerares tjenstehästar.

Vid granskning af ridskolans å Strömsholm räkenskaper för revisionsåret hade det, enligt hvad i revisionsberättelsen vidare meddelas, ådragit sig revisorernes uppmärksamhet, att till två löjtnanter vid ett skånskt husarregemente utbetalts ersättning för transport af tjenstehästar från ridskolan till respektive hemorter, Malmö och Helsingborg, med 103 kronor hvardera, samt att den ene af dem tillika erhållit ersättning för transport af tjenstehästar åter från Helsingborg till Strömsholm med 103 kronor, utan att i något af dessa fall blifvit behörigen styrkt, till hvilket belopp kostnaden för hästarnes transporterande i verkligheten uppgått; varande intyg lemnadt endast derom, att samma hästar varit af de båda löjtnanterna begagnade såsom tjenstehästar så väl å ridskolan som under regementsöfningarna.

Då, enligt arméförvaltningens å civila departementet kungörelse angående rätt för beriden officer att vid kommendering åtnjuta ersättning för transport af tjenstehästar den 17 februari 1893, Kongl. Maj:t den 20 januari 1893 föreskrifvit, bland annat, att ersättning för sådan transport skulle *med det till siffran styrkta belopp, som derför verkligen utgifvits,* vederbörande tillgodokomma, hade revisorerne ansett sig böra å omförmälda utbetalningar fästa Riksdagens uppmärksamhet.

Uti afgifvet utlåtande den 13 sistlidne januari har arméförvaltningen å intendentsdepartementet förklarat sig instämma i ett från revisorn å departementet inkommet yttrande, i hvilket revisorn anfört, att de i anmärkningen omförmälda officerarne hade varit kommenderade vid ridskolan å Strömsholm under lärokursen 1896—1897, den ene såsom lärare, den andre såsom elev, hvarjemte den förstnämnde äfven under följande lärokurs varit vid skolan kommenderad; och hade de hvar och en uppburit den ersättning enligt gällande taxa för transport af tjenstehästar, kronan varit skyldig utgifva, om de efter lärokursens slut direkt återvändt med sina hästar till hemvist eller förläggningsort.

I stället hade dessa officerare begagnat tiden före inryckningen till årets repetitionsöfningar vid regementet till deltagande i årets allmänna kapplöpningar i olika delar af landet och derunder för visso förorsakats större utgifter för hästtransporter än den ersättning, de på grund af departementets beslut den 7 december 1897 bekommit, eller ersättning

för transport per jernväg kortaste vägen mellan Strömsholm och Helsingborg samt åter för den ena och mellan Strömsholm och Malmö för den andra.

Då bemälde officerare väl kunde anses genom deltagande i nu ifrågavarande kapplöpningar bidraga till sin utbildning såsom ryttare, samt kronans skyldighet att betala kostnaderna för nu ifrågakomna hästtransporter, om de verkstälts vid lärokursens afslutande, vore oomtvistlig, ansåge revisorn den i anmärkningen åberopade »ordalydelsen» af kungörelsen den 17 februari 1893 icke böra utgöra hinder för vederbörande att, i undantagsfall af detta slag, der styrkt blifvit, att samma hästar, som ifrågavarande officerare innehaft vid Strömsholm, varit deras tjenstehästar vid repetitionsöfningarna, efter verkstäld pröfning af förhållandena medgifva utbetalande af den ersättning för transport af medförda tjenstehästar, som jemlikt § 12 af Kongl. Maj:ts förnyade reglemente för ridskolan vid Strömsholm den 5 augusti 1892 tillerkänts såväl lärare som elever.

Såsom revisorerne anmärkt, hafva de ifrågavarande hästtransportkostnaderna visserligen icke blifvit styrkta på det sätt, som i den åberopade kungörelsen af den 17 februari 1893 uttryckligen föreskrifvits; men då af hvad i ärendet upplysts framgår, att hästarne verkligen blifvit emellan de angifna platserna förflyttade, och kostnaderna derför icke öfverstiga hvad som i vanliga fall bort för dessa transporter utgå, hemställer utskottet,

att Riksdagen må vid hvad i detta ärende förekommit låta bero.

Krigsskolan.

§ 4.

(Rev.-ber. pag. 93—94; utl. pag. 477.)

Ang. aflöningsstatens öfverskridande.

Under erinran, att den för krigsskolan den 13 november 1896 för revisionsåret fastställda stat upptoge bland annat aflöning till en lärare i krigskonst, 1,500 kronor, samt aflöning till en lärare i hästkännedom, tillika hästläkare, 300 kronor, hafva revisorerne påpekat, att båda dessa belopp emellertid öfverskridits, i det att, enligt hvad räkenskaperna utvisade, utom stat utbetalts till två extra lärare i krigskonst 1,300 kronor

och för upprätthållande af hästsjukvården 100 kronor; och då det ur principiel synpunkt vore af vigt, att en jemlikt Riksdagens beslut fastställd stat äfven i fråga om de särskilda detaljerna lände till noggrann efterrättelse, hade revisorerne ansett sig böra å omförmälda förhållande fästa Riksdagens uppmärksamhet.

Vidkommande denna revisorernes anmärkning har arméförvaltningen å civila departementet i sitt ofvannämnda den 18 januari innevarande år afgifna utlåtande anfört, att, på sätt framginge ur de framställningar från krigsskolan, hvilka framkallat Kongl. Maj:ts beslut om ifrågavarande medelsanvisningar öfver krigsskolans stat, dessa anvisningar hufvudsakligast nödvändiggjorts af elevantalets stegring utöfver det, hvarefter de i staten uppförda lärarekrafterna beräknats. Förhållandet hade redan, hvad lärarne anginge, blifvit bragt till Riksdagens kännedom genom dess omnämnande i punkten 14 af chefens för landtförsvarsdepartementet memorial angående regleringen af fjerde hufvudtiteln vid 1898 års riksdag, hvilken punkt afsett motiverande af då för Riksdagen framlagdt förslag till ny stat för krigsskolan. Så väl detta förslag som det, hvilket af Kongl. Maj:t förelagts innevarande års Riksdag, afsåge bland annat att göra nu ifrågavarande extra anvisningar för behof, som visat sig hafva antagit karakter af stadigvarande, öfverflödiga; vid hvilket förhållande den nu härom från Riksdagens revisorers sida framkomna anmälan möjligen icke erfordrade någon särskild Kongl. Maj:ts eller Riksdagens åtgärd.

Under erinran, att enligt den af innevarande Riksdag antagna nya stat för krigsskolan komma att derstädes anställas *dels*, förutom en förste lärare i krigskonst med arfvode af 1,500 kronor, en andre lärare i samma ämne med arfvode af 1,000 kronor, och *dels*, förutom en lärare i hästkännedom m. m. med arfvode af 500 kronor, en veterinär med arfvode af 200 kronor, samt att sålunda, å ena sidan, Riksdagen medgifvit behofvet af aflöningarnas ökning i förenämnda hänseenden och, å andra sidan, det anmärkta öfverskridandet af krigsskolans lönestat icke lärer kunna vidare ifrågakomma, har utskottet velat hvad i ämnet förekommit för Riksdagen

omförmäla.

Marinförvaltningen.

§ 5.

(Rev.-ber. pag. 113—115; utl. pag. 484—487, 489, 490.)

Ang. olika förfaringssätt vid flottans stationer i fråga om beviljande af ersättning för extra förrättningar.

Revisorerne hafva erinrat, hurusom i fråga om ersättning till flottans personal för extra förrättningar enligt § 144 af reglemente för flottan, första delen, resereglementet skulle vara tillämpligt med den inskränkning, »att hvarken rese- eller traktamentsersättning för förrättning å ort, som är belägen inom 6 kilometers afstånd från vederbörande stationsbefälhafvares embetslokal, bestås förrättningsman, som tillhör stationen å samma ort eller, hvad angår gemenskapen, är der inmöstrad». För alla extra förrättningar å orter, som låge på längre afstånd än sex kilometer från stationsbefälhafvarens embetslokal, vore alltså de stationen tillhörande officerare och underofficerare berättigade till ersättning enligt resereglementet.

Den praktiska tillämpningen af denna grundsats vore emellertid, enligt hvad revisorerne inhemtat, förenad med stor ojemnhet, ej blott så till vida, att flottans olika stationer, Stockholms och Karlskrona, gåfve åt stadgandet skiljaktiga tolkningar, utan äfven derutinnan, att för samma förrättningar en del tjenstemän erhölle traktamentsersättning, men andra åter ginge densamma förlustige.

Hvad först beträffade skiljaktigheten uti tillämpning af förenämnda grundsats vid Stockholms och Karlskrona stationer, ville revisorerne nämna, att vid förstnämnda station ersättning enligt resereglementet i vissa fall utgått för resor till någotdera af stationens kruthus å Loudden, Björnholmen, Bergholmen och Sandön, samt för profturer med flottans fartyg på längre distanser än sex kilometer — under revisionsåret med sammanlagdt 2,257 kronor 55 öre — medan, så vidt af räkenskaperna för revisionsåret kunnat inhemtas, vid Karlskrona station ej medgåfves ersättning för dylika förrättningar, om de ej sträckte sig utanför sjöfästningarna, och detta ehuru afståndet från stationsbefälhafvarens embetslokal till fästningen Vestra Hästholmen, dit resor ofta förekomme, vore 9 $^1/_2$ kilometer.

Denna skiljaktighet berodde uppenbarligen på olika tolkning af begreppet »extra förrättning». Medan vid Stockholms station såsom extra förrättning räknades färder till stationens kruthus och profresor med stationens fartyg, hänfördes vid Karlskrona station dylika förrättningar i regel till stationspersonalens ordinarie åligganden.

Hvad sedermera vidkomme den närmare tillämpningen af reglerna för utgående af ersättning för extra förrättningar för flottans personal vid Stockholms station, mötte härutinnan åtskilliga egendomligheter. Så medgåfves, enligt hvad revisorerne inhemtat, officerare och underofficerare alltid ersättning enligt resereglementet för resor till kruthusen å Björnholmen, Bergholmen och Sandön äfvensom för profturer, derest dessa sträckte sig utöfver 6 kilometer från stationsbefälhafvarens embetslokal; för resor till kruthuset å Loudden åter utginge dylik ersättning endast i det fall, att förrättningarna tagit öfver 6 timmar i anspråk. Mariningeniörerna slutligen erhölle i intet fall särskild ersättning för profresor med flottans fartyg.

Den praxis, som sålunda utbildat sig, hemtade sitt stöd från beslut, som i särskilda fall af Kongl. Maj:t meddelats. Kongl. Maj:t hade sålunda genom bref den 2 oktober 1891, uppå anförda besvär, tillerkänt traktamentsersättning och ersättning för transport af effekter åt tvenne underofficerare af 2:dra graden vid flottans station i Stockholm för af dem den 28 april samt den 6, 14, 25 och 29 maj 1891 verkstälda resor i och för bogseringar af transportfartyg emellan varfvet och Björnholmen, dervid såsom skäl för beslutet åberopats »afseende å ofvannämnda uppdrags beskaffenhet samt då den ort, till hvilken ifrågavarande resor egt rum, är belägen på mer än sex kilometers afstånd från stationsbefälhafvarens i Stockholm embetslokal samt, enligt hvad af handlingarna inhemtats, för resorna erfordrats en tid af vid pass tolf timmar hvarje gång».

Uti bref den 30 oktober 1891 hade Kongl. Maj:t, likaledes på anförda besvär, tillerkänt traktamentsersättning jemte ersättning för transport af effekter åt en kapten för profturer med kanonbåten Alfhild och torpedbåten Bygve den 21 och 23 maj 1891, utan att dervid, såvidt af det kongl. brefvet kunde skönjas, hänsyn tagits till den tid, som för resorna åtgått.

Uti ett annat bref af den 26 augusti 1892 hade Kongl. Maj:t på anförda besvär tillerkänt tvenne flaggunderofficerare och tvenne underofficerare af 2:dra graden traktamentsersättning och ersättning för transport af effekter för af dem företagna tjensteresor till Björnholmen och Sandön, under åberopande såsom enda skäl för beslutet, att Björnholmen och Sandön voro belägna på mera än 6 kilometers afstånd från stationsbefälhafvarens vid flottans station i Stockholm embetslokal. I samma bref hade Kongl. Maj:t ogillat klagandenas anspråk på ersättning för resor till Loudden, dervid såsom stöd för beslutet åberopats, ej blott att Loudden låge inom 6 kilometer från nämnda embetslokal, utan derjemte att »ingen

af resorna dit medtagit längre tid än 6 timmar». Detta sistnämnda motiv för afslag finge, enligt revisorernes förmenande, anses hafva varit afgörande för den praxis, som vid Stockholms station utbildat sig, att tillerkänna ersättning enligt resereglementet för resor till Loudden, såvidt desamma tagit mera än 6 timmar i anspråk.

Hvad slutligen anginge den i praxis tillämpade grundsatsen, att mariningeniörer ej erhölle traktamentsersättning vid profresor med flottans fartyg, utgjorde densamma konseqvensen af Kongl. Maj:ts svar å tvenne särskilda i ämnet afgifna framställningar om utbekommande af sådan ersättning. I båda fallen hade, enligt statsrådet och chefens för sjöförsvarsdepartementet skrifvelse den 16 oktober 1891 och marinförvaltningens skrifvelse den 4 oktober 1892, framställningarna blifvit af Kongl. Maj:t afslagna.

Då officerarne och underofficerarne vid flottan åtnjöte dagaflöning under sin tjenstgöring vid stationen och sådana förrättningar som resor till kruthusen äfvensom profturer med flottans fartyg enligt revisorernes förmenande borde räknas till stationspersonalens ordinarie åligganden, hade revisorerne velat ifrågasätta, huruvida traktamentsersättning lämpligen borde för dylika resor officerarne och underofficerarne tillkomma. Ansåges detta emellertid vara fallet, borde i alla händelser bestämmelserna för ersättningarnas utgående så förtydligas, att den ojemnhet, som vore förenad med nu gällande reglers tillämpning, i möjligaste måtto undvekes.

I sammanhang härmed ville revisorerne såsom sin mening uttala, att ersättning för transport af reseffekter ej borde för förenämnda färder förrättningsmännen tillgodokomma, enär det antagligen endast i sällsynta undantagsfall förekomme, att vid så korta färder som de ifrågavarande förrättningsmännen medförde reseffekter i så stor myckenhet, att deras transporterande till och från fartyget förorsakade särskilda kostnader.

I sitt med anledning af revisorernes anmärkningar vid granskning af flottans räkenskaper afgifna utlåtande af den 10 januari innevarande år har marinförvaltningen till en början åberopat infordradt utlåtande från stationsbefälhafvaren vid flottans station i Stockholm, deruti denne anfört, hurusom varfschefen i ett uti frågan afgifvet yttrande framhållit, *att* han icke kunde dela Riksdagens revisorers uppfattning, att resor till stationens kruthus äfvensom profresor med flottans fartyg borde räknas till stationspersonalens ordinarie åligganden, då ju hvarje sådan resa grundades på särskild order samt enligt en dylik uppfattning en officer eller under-

officer skulle vara skyldig att på derom erhållen order utan särskild ersättning afresa med något af flottans fartyg, t. ex. till flottans kruthus å Fårösund. En hvar dylik resa ansåge varfschefen derför vara att anse såsom »extra förrättning» med rätt till ersättning efter resereglementet, då förrättningsorten låge utom 6 kilometer från stationsbefälhafvarens embetslokal, en åsigt, som vunnit stadfästelse genom kongl. brefven den 30 oktober 1891 och 26 augusti 1892; *att* i öfverensstämmelse härmed resor till kruthuset å Loudden, som låge inom ofvannämnda afstånd, icke borde medföra rätt till särskild ersättning; *att* mariningeniör vid dylika resor borde likställas med officer och underofficer; *att* någon undantagslagstiftning rörande rätt till ersättning för transport af effekter vid dylika resor ej borde ega rum samt att, derest någon begränsning af ofvan omförmälda uppdrags hänförande till extra förrättningar möjligen skulle anses önskvärd, den i § 144 af reglementet för flottan, 1:a delen, stadgade inskränkningen i tillämpningen af resereglementet kunde utsträckas att gälla äfven vid förrättning å ort, som, ehuru belägen utom förut angifna afstånd från stationsbefälhafvarens embetslokal, kunde uppnås, och hvarest uppdraget i dess helhet kunde utföras på kortare tid än sex timmar, en tidsbestämmelse, som legat till grund för Kongl. Maj:ts beslut i mål af dylik natur (kongl. brefvet den 2 oktober 1891).

I hvad varfschefen sålunda framhållit hade stationsbefälhafvaren i allt väsentligt instämt samt vidare tillagt, att det af varfschefen framkastade exempel beträffande förrättning vid kruthuset å Fårösund syntes beaktansvärdt, enär, oaktadt resa till och från sagda ställe i allmänhet ifrågakomme å inmönstradt fartyg, bestämmelsen i § 496 reglementet för flottan, 3 delen af 1875, numera § 250 i 1898 års sjötjenstgöringsreglemente, i de flesta fall icke kunde komma i tillämpning beträffande officerare med vederlikar, alldenstund det för ändamålet i allmänhet begagnade fartyg stode under befäl af en underofficer, och sålunda icke ens naturaunderhåll kunde bestås på kronans bekostnad enligt förenämnda bestämmelse.

Skulle någon vidare inskränkning af resereglementet ifrågakomma genom ytterligare skärpning af bestämmelsen i reglementet för flottan, 1:a delen § 144, som varfschefen i sitt utlåtande antydt, syntes detta dock böra ske med den varsamhet, att detta måtte gälla endast traktamentsersättningen och icke den reseersättning, som vid sådana fall, att erforderlig transport icke verkställdes med kronans fartyg, kunde vara oundgänglig för uppdragets fullgörande.

Till hvad varfschefen anfört mot en undantagsbestämmelse för transport af effekter vid dylika kortare resor ville stationsbefälhafvaren lägga, att en sådan åtgärd syntes olämplig och obillig, så länge stationens hela personal icke kunde inrymmas i kronans å Skepps- och Kastellholmarne befintliga bostäder, och att begränsa bestämmelsen till sådana, som åtnjöte bostad i kronans hus derstädes, väl borde anses vara för långt i detalj gående.

För egen del har marinförvaltningen i förenämnda utlåtande anfört följande.

Den praxis beträffande rätt till anmärkta ersättningar för officerare och underofficerare, hvilken utbildat sig vid flottans station i Stockholm, hade tillkommit utan medverkan från marinförvaltningens sida. Såsom revisorerne påpekat, grundade sig denna praxis på uppgifna Kongl. Maj:ts bref. Dessa innefattade beslut, hvilka samtliga meddelats uppå besvär öfver utslag af marinförvaltningen, som i anledning af hos embetsverket anförda besvär icke funnit skäl till ändring i af varfschefen vid stationen meddelade resolutioner, hvarigenom framstälda yrkanden om berörda ersättning lemnats utan afseende. Och uti från marinförvaltningen infordrade yttranden öfver omförmälda besvär hade embetsverket gjort gällande, att ifrågavarande resor icke borde grunda rätt till fordrade ersättningen.

På sätt revisorerne yrkat, vore emellertid förtydligande bestämmelser i ämnet otvifvelaktigt af behof påkallade.

Å ena sidan kunde visserligen icke här ofvan omförmälda resor anses såsom extra förrättningar af stationens personal, men å andra sidan måste medgifvas, att äfven en resa, tillhörande personalens ordinarie åligganden, kunde erhålla en sådan utsträckning, att ersättning borde tillkomma förrättningsmannen, *såsom om* resan varit extra förrättning. Hit hörde t. ex. stundom förekommande resor till Björnholmens kruthus i och för förrättning derstädes, hvilken upptoge mer än en dag, samt resor till Fårösund. Den omständigheten, att ett uppdrag vore att hänföra till extra förrättning eller ej, kunde således icke användas såsom bestämmande synpunkt vid affattningen af föreskrifter i detta ämne. Blott det borde uttryckas, att äfven om ett uppdrag till sin natur vore att anse såsom en extra förrättning, borde likväl, i enlighet med den hittills rådande och i § 144 mom. 1 af gällande reglemente för flottan uttryckta uppfattningen, ersättning derför enligt resereglementet icke komma i fråga, när den för uppdragets utförande erforderliga resan varit synnerligen kort, d. v. s. afsett en ort, belägen inom 6 kilometer från stationsbefälhafvarens

embetslokal. Såsom en kortare resa borde jemväl anses den, som, om ock utsträckt utöfver nyssnämnda afstånd, likväl upptagit så kort tid, att dagtraktamente ej borde komma i fråga. Det härvid lämpliga tidsmåttet syntes vara varfvets dagliga ordinarie arbetstid eller 10 timmar. Dock borde, om sådan kortare resa icke skett med kronans fartyg, förrättningsmannen njuta godtgörelse för hvad han kunde hafva fått utgifva för sin fortskaffning.

För förrättning, som påkallade resa af större utsträckning både till distans och tid, än nu vore sagdt, borde, oafsedt huruvida resan kunde betraktas såsom extra förrättning eller ej, rese- och traktamentsersättning utgå enligt resereglementet.

Enligt hvad marinförvaltningen inhemtat, hade kommissionen för granskning af flottans reglemente uti sitt utarbetade förslag till det reglemente för flottan, 1:a delen, som inom den närmaste framtiden kunde förväntas varda utgifvet, infört bestämmelser i nu angifna syfte. Då frågan dermed finge anses blifva på ett tillfredsställande sätt ordnad, ansåge marinförvaltningen den i och för sig befogade revisionsanmärkningen icke böra föranleda vidare åtgärd.

Utskottet, som delar revisorernes uppfattning om olämpligheten af att i förenämnda afseenden olika förfaringssätt iakttagas vid flottans stationer och om nödvändigheten af bestämda föreskrifters utfärdande till rättelse i dessa missförhållanden, har velat framhålla önskvärdheten af att de af marinförvaltningen angifna åtgärder till denna frågas ordnande må varda ofördröjligen vidtagna, och hemställer utskottet,

att Riksdagen må vid hvad i ärendet förekommit låta bero.

Jernvägsstyrelsen.

§ 6.

(Rev. ber. pag. 176—177); utl. pag. 498—499).

Ang. afskrifning af kronans värdelösa fordringar.

Med anledning af granskningen af jernvägsstyrelsens förvaltning under år 1897 hafva revisorerne erinrat, bland annat, hurusom i stambanans genom öfre Norrland hufvudbok funnes å osäkra fordringars konto en post å

6,923 kronor 90 öre öfverförd till jernvägsstyrelsen. Samma post hade, enligt hvad revisorerne inhemtat, förut öfverförts från Ljusdal—Hudiksvallsbanans räkenskaper till stambanans genom öfre Norrland; och hade sistberörda åtgärd, hvilken likaledes anbefalts genom jernvägsstyrelsens ofvan omförmälda skrifvelse den 23 april 1897, enligt hvad af 1893 års räkenskaper för ifrågavarande banor framginge, blifvit redan sistnämnda år verkställd.

Posten funnes emellertid icke upptagen i jernvägsstyrelsens räkenskaper för revisionsåret; och hade vid förfrågan hos styrelsen den förklaring å detta förhållande erhållits, att fordringarna af missförstånd öfverförts till styrelsen samt deras återförande till stambanans genom öfre Norrland räkenskaper anbefalts genom skrifvelse af styrelsen den 1 november 1898.

Tillika hade upplysts, att dessa fordringar — hvilka vore fullkomligt värdelösa — sedan betalning för desamma på grund af gäldenärernes insolvens ej kunnat erhållas, för fordringsrättens bevarande å behöriga tider angifvits hos öfverståthållareembetet och kungjorts i Post- och Inrikestidningar, samt att desamma i enlighet med ett förfarande, hvilket iakttoges med alla oguldna fordringar, säkra eller osäkra, vid afslutandet af den banbyggnad, under hvilken de uppkommit, öfverförts till en annan banbyggnads räkenskaper utan att deras afskrifning någonsin ifrågasatts.

Som hinder ej borde möta att erhålla tillstånd till afskrifning af dylika värdelösa fordringar och sådan åtgärd enligt revisorernes förmenande vore att föredraga framför att alltjemt belasta räkenskaperna med desamma och ådraga statsverket kostnader för fordringsrättens bevarande, hade revisorerne på förhållandet velat fästa uppmärksamhet.

Vid afgifvande af förklaring öfver revisorernes anmärkningar vid granskningen af jernvägsstyrelsens räkenskaper har nämnda styrelse, som förklarat sig i allo dela revisorernes åsigt om lämpligheten af att »osäkra fordringar» afskrifvas, meddelat,

att nu ifrågavarande fordringar voro tre till antalet samt afsåge G. A. Rydberg, N. H. V. af Trolle och J. E. Johansson;

att, beträffande fordran hos G. A. Rydberg, styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader genom beslut den 16 mars 1874 medgifvit, att ifrågavarande fordran finge ur södra stambanans räkenskap afskrifvas, men att kammarrätten, hvars pröfning beslutet jemlikt kongl. förordningen den 11 december 1830 underställts, genom utslag den 5 maj 1874, med upphäfvande af styrelsens beslut, funnit den derigenom beviljade afskrifningen icke kunna för det dåvarande bifallas, samt att, sedan styrelsen hos Kongl.

Maj:t anfört besvär öfver kammarrättens berörda utslag, Kongl. Maj:t genom bref den 19 april 1875 förklarat skäl icke förekomma till ändring i kammarrättens öfverklagade utslag, hvarjemte Kongl. Maj:t anbefalt styrelsen att, på det upptagandet i styrelsens räkenskaper af statens ifrågavarande fordran icke måtte hindra afslutandet af räkenskaperna öfver södra stambanans anläggning, från nämnda räkenskaper till annan räkning öfver de under styrelsens förvaltning stälda jernvägsbyggnadsmedel öfverföra berörda fordran samt derefter tillse, att samma fordran bibehölles vid gällande kraft och, der så ske kunde, indrefves;

att, beträffande fordran hos N. H. V. af Trolle, styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader genom kammarrättens pröfning underställdt beslut af den 16 mars 1874 medgifvit, att ifrågavarande fordran finge ur norra stambanans räkenskap afskrifvas, men att kammarrätten genom utslag den 4 april 1876 funnit skäligt understälda beslutet att undanrödja;

att, beträffande fordran hos J. E. Johansson, styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader genom beslut den 30 juni 1876 tillåtit, att ur räkenskapen öfver byggnaden af statsbanan Sköfde—Karlsborg finge afskrifvas vissa effekter, hvilka blifvit förstörda vid en den 7 november 1875 timad eldsvåda, anlagd af J. E. Johansson, som genom Göta hofrätts utslag den 6 mars samma år förpligtats ersätta de uppbrända effekterna till uppskattadt värde, men hvilken enligt företedt fattigdomsbevis helt och hållet vore i saknad af tillgångar till ersättningsbeloppets gäldande, hvaremot kammarrätten genom utslag den 15 november 1876 funnit skäligt att, med ändring af kongl. styrelsens understälda beslut, endast på det sätt bevilja den sökta afskrifningen, att ifrågavarande uppbrända effekter väl finge till deras bokförda värde i Sköfde—Karlsborgsbanans räkenskap afföras, men att deremot, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t i dylik fråga den 19 april 1875 föreskrifvit, ofvanberörda ersättningsbelopp skulle såsom en statsverkets fordran hos J. E. Johansson i annan räkning öfver de under jernvägsbyggnadsstyrelsens förvaltning stälda jernvägsbyggnadsmedel öfverföras, med åliggande för styrelsen att tillse, det samma fordran bibehölles vid gällande kraft och, der så ske kunde, indrefves.

Med afseende å revisorernes ifrågavarande framställning har utskottet velat erinra, hurusom hemställan om fordringars afskrifning i räkenskaperna för flottans station i Karlskrona blifvit framstäld af 1896 års statsrevisorer, men blifvit af vederbörande myndigheter afböjd med anledning af gällande föreskrifter om sättet för sådan afskrifning, hvilka finnas in-

tagna i kongl. förordningen den 11 december 1830. Då sålunda i berörda författning förefunnes hinder för vidtagande af lämpliga åtgärder i omförmälda syfte, men detta hinder borde genom ändamålsenlig förändring i författningen undanrödjas, anhöll Riksdagen i skrifvelse den 13 maj 1897, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke sådan ändring i gällande bestämmelser angående afskrifning af kronans utstående fordringar borde vidtagas, att vidsträcktare möjlighet till dylik afskrifning, än som förefunnes, måtte beredas.

Enligt hvad utskottet inhemtat, har Kongl. Maj:t den 28 maj 1897 anbefalt statskontoret och kammarrätten att gemensamt afgifva utlåtande öfver Riksdagens omförmälda framställning; men har något sådant utlåtande ännu icke till Kongl Maj:t inkommit.

Då således den af revisorerne i förevarande anmärkningspunkt framhållna frågan om afskrifning af kronans värdelösa fordringar är, för åstadkommande af allmängiltiga bestämmelser i detta hänseende, under utredning och på Kongl. Maj:ts pröfning beroende, har utskottet endast velat hvad i detta ärende förekommit för Riksdagen

omförmäla.

§ 7.

(Rev. ber. pag. 177; utl. pag, 500).

Ang. kassautbetalningar för Luleå—Gellivarebanan.

Revisorerne hade inhemtat, att någon räkenskap för år 1897 icke afgifvits för Luleå—Gellivarebanan, ehuru, enligt hvad till revisorernes kännedom kommit, under året i Vesterbottens enskilda bank innestått ett för banans kompletterande reserveradt belopp af 89,028 kronor 92 öre; och hade revisorerne vidare funnit, att någon ränta på ifrågavarande belopp icke åtnjutits, emedan genom aftal med banken af den 19 mars 1892 banken åtagit sig kassautbetalningar för banan mot vilkor bland annat, att banken icke skulle erlägga ränta å innestående statens jernvägstrafik tillhöriga medel. Anledningen till att någon särskild räkenskap icke förts öfver dessa medel antaga revisorerne vara den, att några utgifter för banans kompletterande icke under året förekommit.

Omförmälda förhållanden hade ådragit sig revisorernes uppmärksamhet, och hade det särskildt förefallit mindre lämpligt, att den banken tillkommande ersättning för dess befattning med kassautbetalningarna för banan bestämts att delvis utgå i form af befrielse från skyldighet att

gälda ränta å i banken innestående medel samt sålunda gjorts beroende icke af det större eller mindre arbete, berörda utbetalningar medfört, utan af det tillfälliga beloppet af sistnämnda medel.

Vidkommande revisorernes förevarande anmärkning, att någon särskild räkenskap icke förts öfver Luleå—Gellivarebanans medel under år 1897, anför jernvägsstyrelsen, att, såsom revisorerne ock anmärkt, detta berott derpå, att några utgifter för banans kompletterande icke under året förekommit. Det af revisorerne omförmälda reserverade beloppet funnes emellertid upptaget i den uti styrelsens berättelse för år 1897 återgifna kapitalräkning för särskilda extra anslagsmedel till statens jernvägar.

Hvad anginge den omständighet, att Vesterbottens enskilda bank på grund af kontraktet den 19 mars 1892 icke erlagt ränta på i banken innestående jernvägsmedel, så hade under tiden före år 1898 icke vid något af de tillfällen sedan början af 1870-talet, då styrelsen funnit ekonomiskt fördelaktigt att, i stället för anordnande af särskilda egna kassakontor, med bankinrättning träffa aftal om verkställande af aflöningsliqvider till jernvägens personal samt utbetalningar i öfrigt för jernvägens räkning, styrelsen kunnat betinga sig ränta på innestående medel, utan hade fast hellre styrelsen måst förbinda sig att medelst inbetalningar förskottsvis underhålla det behöfliga kassaförlaget, på samma sätt som, der särskilda egna kassakontor inrättats, kassaförlag måst desamma beredas. Enligt hvad den under år 1897 fungerande t. f. intendenten vid bandelen Vännäs—Luleå—Gellivare upplyst, hade ofvan omförmälda belopp, 89,028 kronor 92 öre, jemväl betraktats såsom utgörande förstärkning af kassaförlaget, i följd hvaraf detta icke behöft hållas så stort, som eljest varit erforderligt.

Med anledning af revisorernes ifrågavarande framställning har utskottet velat meddela, att, enligt hvad utskottet inhemtat, under augusti och november månader 1898 ny öfverenskommelse träffats mellan å ena sidan jernvägsstyrelsen samt å andra sidan direktionen för Vesterbottens enskilda bank och efter nämnda års utgång bankaktiebolaget Stockholm —Öfre Norrland, enligt hvilken öfverenskommelse banken skall godtgöra styrelsen viss ränta å penningmedel, som insättas i bankens afdelningskontor i Stockholm för räkning »Statsbanans Gellivare—Riksgränsen södra distrikt». Tillika har jernvägsstyrelsen åtagit sig att för de kassörsgöromål och aflöningsliqvider, som genom banken komme att ombesörjas, utbetala en årlig ersättning i ett för allt af 3,600 kronor.

Då sålunda i afseende å förenämnda transaktioner andra vilkor än de af revisorerne anmärkta nu äro gällande och de nya vilkoren synas utskottet vara för kronan fördelaktigare än de förut öfverenskomna, hemställer utskottet,

att revisorernes förevarande framställning icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

§ 8.

(Rev. ber. pag. 178; utl. pag. 502—503).

Ang. från jernvägsförvaltningen utbetald ersättning till tullpersonal för öfvertidsarbete.

Enligt hvad revisorerne inhemtat, hade jernvägsstyrelsen genom skrifvelse den 11 juni 1897 bemyndigat trafikdirektören i Helsingborg att med tullpersonalen derstädes, hvilken gjort anspråk på ersättning för det öfvertidsarbete, som föranledts af ångfärjetrafiken mellan Helsingborg och Helsingör, träffa aftal om dylik ersättning till ett belopp af högst 2,423 kronor att från och med 1897 års början tills vidare årligen utgå.

Revisorerne hafva i anledning häraf uttalat den mening, att vid det förhållande, att sådana anspråk på ersättning kunde beräknas alltjemt återkomma, statsverkets utgifter för ändamålet syntes böra erhålla varaktig reglering genom generaltullstyrelsens försorg i stället för att provisoriskt bestämmas genom direkt underhandling mellan jernvägsstyrelsen och tullmyndigheterna på platsen.

I ofvannämnda den 18 sistlidne januari afgifna utlåtande med anledning af revisorernes anmärkningar har jernvägsstyrelsen beträffande förevarande fråga meddelat, att, sedan trafikdirektören i Helsingborg i början af år 1897 hos styrelsen anmält, det tullpersonalen i nämnda stad hos honom gjort framställning om ersättning för öfvertidsarbete för ångfärjestationens expedition, styrelsen hos generaltullstyrelsen under hand inhemtat, att tullpersonalen enligt de inom tullverket gällande bestämmelser endast vore *skyldig* att tjenstgöra på viss del af dygnet, samt att tjenstgöring å annan tid berodde på godvillig öfverenskommelse mellan personalen och dem, som tjenstgöringen påkallade, äfvensom att, om ock i vissa fall ersättningen för sådan extra tjenstgöring vore bestämd i gällande tullförfattningar, det likväl beträffande vissa slag af tjensteförrättningar vore öfverlemnadt åt den enskilde att med tullförvaltningen å platsen söka träffa öfverenskommelse om ersättning åt samma personal. På grund

häraf ansåge styrelsen sig böra, delvis för undvikande af de ökade kostnader, som skulle hafva uppkommit, derest ersättning för berörda arbete skulle utgått efter de för vissa fall gällande bestämmelser, bemyndiga trafikdirektören i Helsingborg att med tullpersonalen träffa aftal om ersättning till högst ofvan angifna belopp att tills vidare årligen utgå.

Styrelsen ansåge sig alltså i förevarande afseende hafva iakttagit det förfaringssätt, som enligt nu gällande författningar varit att följa, men styrelsen funne sig med föranledande af revisorernes uttalande icke kunna underlåta att ifrågasätta, huruvida icke genom ändring i de inom tullverket nu gällande bestämmelser sådan anordning lämpligen kunde träffas, att statens jernvägsförvaltning icke behöfde erlägga öfvertidsersättning till tullverkets personal, vare sig för att denna vore tillstädes och iakttoge hvad densamma ålåge vid de tider, då enligt internationella trafiköfverenskommelser den reguliera trafiken från utlandet ankomme till svenskt område, eller för att åtgärder af densamma vidtoges till vinnande af skyndsammast möjliga tullbehandling.

Utskottet delar revisorernes uppfattning derom, att, derest ersättning till tullverkets personal för öfvertidsarbete bör från jernvägsförvaltningen utgå, regleringen af sådana utgifter bör ske genom öfverenskommelse mellan de båda centrala verken. Och skulle, på sätt jernvägsstyrelsen ifrågasatt, sådan ersättning anses böra upphöra, torde jemväl erfordras, att styrelserna för detta ändamål träffa öfverenskommelser och vidtaga anordningar. Då emellertid af hvad i ärendet förekommit icke framgår, huruvida rättelse eller ändring i det af revisorerne anmärkta förhållandet är att emotse, finner sig utskottet föranlåtet hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, hvilka åtgärder lämpligen böra vidtagas för ifrågavarande angelägenheters ordnande.

§ 9.

Ang. utbetalning af trafikmedlen till bidrag från Vestkustbanan till Enskilda jernvägarnes pensionskassa.

(Rev.-ber. pag. 179 o. 180; utl. pag. 504—506.)

Sedan Kongl. Maj:t genom proposition den 30 december 1881 föreslagit Riksdagen att medgifva, att utöfver förut beviljadt statsbidrag till statens jernvägstrafiks pensionsinrättning af $1\frac{1}{2}$ procent af skilnaden

mellan bemälda trafiks samtliga inkomster, å ena, samt utgifter för drift och underhåll, å andra sidan, ett årligt fyllnadsbidrag till förhöjning af pensionerna från nämnda inrättning finge af trafikmedlen tills vidare utgå med 30 procent af summan af de för hvarje år utfallande pensioner, så hade, enligt hvad revisorerne erinrat, Riksdagen i skrifvelse den 20 maj 1882 vidkommande sättet för bestämmande af statens bidrag till den förbättrade pensioneringen anfört, att Riksdagen funne systemet af detta bidrags bestämmande till viss andel af skilnaden mellan jernvägstrafikens inkomster, å ena, samt utgifter för drift och underhåll, å andra sidan, framför det af Kongl. Maj:t föreslagna ega företräde såväl deri, att genom sporrandet af intresset för den egna fördelen hos den stora personalen, på hvilken utgifternas storlek till stor del berodde, skulle kunna beredas väsentliga besparingar i många slags utgifter och äfven motverkas hvarje onödig tillökning i personalen, som ock deruti, att enligt tantièmesystemet statens bidrag bestämdes oberoende af en del detaljbestämmelser i pensionsreglementet, hvilka ej inverkade på pensionernas belopp eller åldersvilkoren för deras tillträdande och hvilkas ordnande derför syntes lämpligast böra ankomma på pensionsinrättningens delegare och Kongl. Maj:t, hvaremot vid antagande af den af Kongl. Maj:t föreslagna formen för fyllnadsbidragets beräknande det vore nödigt, att Riksdagen inginge i en detaljerad granskning af pensionsreglementets särskilda bestämmelser; och hade Riksdagen, på grund af hvad sålunda anförts, bifallit Kongl. Maj:ts framställning på det sätt, att Riksdagen medgifvit, att till pensionernas förhöjning ett årligt fyllnadsbidrag finge af trafikmedlen, utöfver redan beviljadt statsbidrag af $1^1/_2$ procent af skilnaden mellan statens jernvägstrafiks samtliga inkomster, å ena sidan, samt utgifter för drift och underhåll, å den andra, tills vidare årligen utgå med $^1/_2$ procent af nyss berörda skilnad.

Då sedermera Göteborg—Hallands, Mellersta Hallands, Skåne—Hallands och Malmö—Billesholms jernvägsaktiebolags jernvägar förvärfvats för statens räkning, hade stadgats, rörande vilkoren för den i bolagens tjenst förut anstälda personalens öfvergång i statens tjenst, att jernvägsstyrelsen i afseende å sagda personal, hvilken icke utan särskildt tillstånd skulle vara berättigad att ingå såsom delegare i statens jernvägars pensionsinrättning, skulle i fråga om bland annat pensionsafgifters erläggande till Enskilda jernvägarnes pensionskassa ega samma förpligtelser, som skolat åligga bolagen, om jernvägarne fortfarande varit deras egendom.

Uti skrifvelse den 16 mars 1897 hade jernvägsstyrelsen underställt Kongl. Maj:ts pröfning, huru för tiden efter sagda års ingång, hvarefter någon särskild räkenskap för Vestkustbanan icke vidare komme att föras, de afgifter skulle bestridas, hvilka det, enligt hvad ofvan anförts, ålåge jernvägsstyrelsen att erlägga till Enskilda jernvägarnes pensionskassa för den i denna kassa delaktiga statsbanepersonalens pensionering, samt i sådant afseende hemstält om meddelande af föreskrift i syfte att från och med 1897 räknadt finge tills vidare från det belopp, som skulle utgöra årliga statsbidraget till statens jernvägsstrafiks pensionsinrättning, afdragas sammanlagda beloppet af berörda afgifter till Enskilda jernvägarnes pensionskassa.

Efter det i anledning häraf direktionen för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning afgifvit infordradt utlåtande och deruti framhållit, att då pensionsinrättningen utan någon som helst inskränkning blifvit tillförsäkrad ett statsbidrag, hvilket från och med år 1883 och tills vidare skulle utgå med belopp, motsvarande 2 procent af skilnaden mellan statens jernvägstrafiks samtliga inkomster, å ena, samt utgifter för drift och underhåll, å andra sidan, direktionen ansåge det af jernvägsstyrelsen föreslagna förfarandet icke kunna vidtagas, hade Kongl. Maj:t genom skrifvelse till jernvägsstyrelsen af den 6 maj 1898 förordnat, att de afgifter, hvilka jernvägsstyrelsen hade att på grund af kontrakten rörande förvärfvande för statens räkning af ifrågavarande enskilda jernvägar till Enskilda jernvägarnes pensionskassa erlägga, skulle utgå af trafikmedlen samt uppföras bland utgifterna för de trafikerade statsbanornas drift och underhåll.

Det syntes revisorerne kunna ifrågasättas, huruvida icke den af jernvägsstyrelsen föreslagna anordningen för merberörda afgifters utgörande närmast stode i öfverensstämmelse såväl med Riksdagens beslut om beviljande af bidrag till statsbanepersonalens pensionering, hvilka kunde anses hafva hvilat på den förutsättningen, att utöfver det af Riksdagen beviljade bidrag några afgifter för sådant ändamål icke skulle af statsmedel utgå, som ock med den af Riksdagen i ofvan omförmälda skrifvelse af den 20 maj 1882 uttalade åsigten, att statens bidrag till statsbanepersonalens pensionering lämpligast borde utgå såsom viss procent af statsbanetrafikens nettobehållning.

Härtill komme, att, då statens jernvägstrafiks pensionsinrättning, som medgifvits att för samtlige jernvägstjenstemännens pensionering uppbära bidrag från nettobehållningen af statens samtliga jernvägar och således äfven från de förenämnda, senast inköpta, vore befriad från pensionering

af de tjenstemän, som tillhörde dessa jernvägars enskilda pensionskassa utan minskning i förenämnda bidrag, förstberörda pensionsinrättning i sjelfva verket beredts större förmåner än Riksdagen afsett. Med afseende härå hade revisorerne ansett sig böra å dessa förhållanden fästa Riksdagens uppmärksamhet.

I häröfver afgifvet utlåtande har jernvägsstyrelsen hänvisat till hvad styrelsen i sin ofvanberörda, af revisorerne åberopade skrifvelse af den 16 mars 1897 anfört samt tillika åberopat ett från direktionen för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning infordradt yttrande, deri direktionen anfört, att det väl icke tillkomme direktionen att söka utreda frågan om de särskilda förutsättningar i ena eller andra hänseendet, på hvilka Riksdagens beslut om beviljande af det statsbidrag, som anvisats att till statens jernvägstrafiks pensionsinrättning utgå, kunde anses hafva hvilat. Och då för öfrigt icke genom förbemälda skrifvelse den 6 maj 1898 någon föreskrift om ändring af förut gällande bestämmelser rörande utbetalandet af trafikmedel till nämnda pensionsinrättning meddelats eller i följd deraf någon större andel af statens jernvägstrafikmedel, än som af Riksdagen afsetts såsom bidrag till pensionering af inrättningens delegare, i sjelfva verket blifvit, enligt direktionens uppfattning, för sådant ändamål utbetald, samt då direktionen dessutom redan tillförene i skrifvelser den 28 september 1897 och den 8 februari 1898 haft tillfälle häfda sin mening i fråga om rätta beloppet af det bidrag, som af trafikmedel borde hållas statens jernvägstrafiks pensionsinrättning till handa, hade direktionen icke heller ansett något ytterligare anförande från hennes sida vara af Riksdagens revisorers här förevarande framställning påkalladt.

Med afseende å denna frågas vigt och angelägenheten af dess tillfredsställande ordnande för framtiden har utskottet velat hvad i ärendet förekommit för Riksdagen

omförmäla.

§ 10.

(Rev. ber. pag. 181—185; utl. pag. 506—510).

Ang. bandelen Umeå—Storsandskär m. m.

I skrifvelse den 22 februari 1894 hade jernvägsstyrelsen, enligt hvad i förevarande revisionsberättelse vidare meddelas, till Kongl. Maj:t afgifvit förslag till anläggning af en bibana från norra stambanan vid Vännäs till

Umeå och vidare till Storsandskär samt dervid till stöd för förslaget om banans utsträckning till Storsandskär i hufvudsak anfört följande.

Enär under dåvarande förhållanden mera djupgående fartyg icke kunde uppgå till Umeå stad, utan nödgades lossa och lasta vid Holmsunds lastageplats, och en påtänkt reglering af Ume elf från staden till den närmare elfmynningen belägna Storfjärden ej ännu kommit till utförande, hade erfordrats att utdraga den undersökta jernvägslinien från Umeå till lämpligt ställe vid elfmynningen, hvarest tillräckligt vattendjup för djupgående fartyg förefunnes. Vid förut verkstäld undersökning från Vännäs till hafvet hade linien framdragits utmed Ume elfs norra strand till Holmsund, men då jernvägen till sistnämnda ställe skulle komma att genomgå Sandviks stora brädgård samt inkräkta på den redan då för trävaruskeppningen derstädes trånga lastplatsen, och svårighet derjemte funnes att vid Holmsund erhålla tillräckligt utrymme för upplag, samt högst betydlig och dyrbar expropriation derstädes måste ega rum, hade vid de af jernvägsstyrelsen föranstaltade undersökningarna Holmsund ej ansetts såsom lämplig slutpunkt för bibanan. Den nu utstakade linien följde från staden norra elfgrenens norra strand, men vore dragen öfver en i det närmaste igengrundad mindre elfgren fram till den stora och för upplag särdeles lämpliga, i elfmynningen liggande ön Storsandskär.

Vid Storsandskär hade i förslaget beräknats uppmuddring af elfven utmed dervarande kaj och lastbrygga, så att intill tolf fot djupgående fartyg kunde lägga till vid stationen. För att kunna mottaga än djupare liggande fartyg erfordrades uppmuddring af segelränna genom en nedanför stationen af elfvens afsättningar bildad vidsträckt sandbank, men till dess en sådan blifvit upptagen, kunde öfverförandet af gods till de mera djupgående fartygen ske i pråmar. Kostnaden för de elfarbeten, som blefve nödvändiga för att bereda en farled af 20 fots djup, hade af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknats komma att uppgå till 500,000 kronor; och ehuru denna reglering icke behöfde omedelbart utföras, vore det dock önskligt, att den komme till stånd inom en icke alltför aflägsen tid.

Domänstyrelsen, t. f. chefen för generalstaben och Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län, hvilka hörts i ärendet, hade alla tillstyrkt banans utförande; och hade härvid Kongl. Majts befallningshafvande i utlåtande den 17 mars 1894 anfört, att frågan om förläggande af en sidobana från Vännäs till Umeå och hafvet, om ock med något längre sträckning till Djupvikens och Holmsunds lastageplats, sedan länge

utgjort ett önskningsmål för länets befolkning, ehuru åtskilliga svårigheter och olägenheter varit förknippade med att förlägga banans slutpunkt till Holmsund, samt att Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge dessa olägenheter vara till största delen afhjelpta genom förslaget att förlägga banans slutpunkt till Storsandskär. Af en beskrifning öfver farleden mellan Storsandskär och Storfjärden, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande infordrat från ordföranden i Umeå stads hamndirektion och lotsåldermannen vid Bredskärs lotsstation, framginge, att året 1893 farledens minsta djup vid lägsta vattenstånd utgjort 3,5 meter, och detta på en sträcka af endast 450 meter, samt att bottnen vore så lös, att farleden genom muddring utan nämnvärda kostnader med lätthet borde kunna fördjupas till 4,5 meter. Vid sådant förhållande kunde nästan alla större kustbåtar, af hvilka en del redan då alltid ginge upp till staden, lasta och lossa vid Storsandskär. Hvad åter vidkomme mera djupgående fartyg, kunde lastningen lämpligen verkställas genom pråmar, hvilka äfven vid Holmsund och Djupviken i allmänhet användes vid inlastning af trävaror, emedan lastningen derigenom ansåges gå lättare och bättre. Den sträcka, som pråmarne behöfde bogseras, vore också, såsom utgörande endast 2,400 à 3,000 meter, af ringa betydenhet. I öfrigt hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande velat bemärka, att, enligt hvad ett bifogadt utdrag ur lotsjournalen vid ofvannämnda lotsplats utvisade, jemförelsevis få lastade fartyg varit 5,5 meter djupgående, i följd hvaraf farledens fördjupande till 6 meter för närvarande syntes vara obehöfligt, helst som vattenståndet under vanliga förhållanden vore omkring en meter högre, än när det vore lägst.

På framställning af Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade härefter Vesterbottens läns landsting enligt skrifvelse den 5 oktober 1894 beslutit att, under förutsättning, att Riksdagen 1895 beslöte anläggande af omförmälda sidobana från Vännäs till Umeå och vidare till Storsandskär, bland annat upplåta all mark till banbyggnaden, der den ej ginge öfver Umeå stads område, hvarjemte stadsfullmägtige i Umeå den 2 november 1894 beslutit, att Umeå stad under enahanda förutsättning som länets landsting skulle åtaga sig samma förpligtelser för den del af banan, som ginge öfver stadens områden.

Sedan jernvägsstyrelsen i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 22 december 1894 förnyat sin hemställan om aflåtande af proposition till Riksdagen rörande anläggning af sagda bana, hade ärendet den 8 mars 1895 föredragits i statsrådet, hvarvid dåvarande departementschefen bland annat anfört följande:

»Hvad beträffar upptagandet af en djupare segelränna från Storsandskär till Storfjärden, hvilken fråga jernvägsstyrelsen i sin skrifvelse den 22 februari 1894 berört, så torde genom hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande anfört vara utredt, att några vidlyftiga arbeten i detta afseende icke på länge lära erfordras; och för öfrigt torde hela denna fråga i första hand vidkomma Umeå stad»;

och hade departementschefen med stöd af den i ärendet förebragta utredning hemstält, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, under förbehåll, att ofvan angifna vilkor om kostnadsfri upplåtelse af mark m. m. iakttoges, bevilja för anläggning af en bibana från norra stambanan vid Vännäs till Umeå och vidare till Storsandskär samt denna banas utrustning med trafikmaterial 2,600,000 kronor.

Proposition i ärendet hade samma dag till Riksdagen aflåtits; och sedan statsutskottet hemstält om bifall till propositionen, hade hvad utskottet sålunda hemstält af Riksdagen bifallits.

Arbetena å banan hade påbörjats i juni 1895 och bandelen Vännäs —Umeå öppnats för allmän trafik den 29 september 1896.

Bandelen Umeå—Storsandskär åter vore ännu ej fullbordad. Den i förslaget upptagna bron öfver norra elfgrenen vore färdigbyggd och jernvägsspåret utlagdt fram till Storsandskär, der jemväl kajbyggnad påbörjats. Enligt hvad revisorerne inhemtat, hade arbetena å bandelen numera afbrutits i anledning af från fjerde jernvägsdistriktets förvaltning inkommen anmälan, att kajens fullbordande äfvensom uppförandet af de å Storsandskär afsedda byggnaderna tills vidare vore utan ändamål, enär elfven ej ännu uppmuddrats på sätt förslaget förutsatt och fartygen sålunda ej kunde ingå.

Den utanför de påbörjade kajbyggnaderna varande sandbanken hade under de senare åren tillväxt så betydligt, att kajen ej vidare vore tillgänglig ens för mindre fartyg. Umeå stad hade för betydande kostnad inköpt ett större mudderverk och dermed påbörjat muddring utanför elfmynningen, utan att dock vid af jernvägsstyrelsen framstäld förfrågan fullt tillförlitliga meddelanden kunnat erhållas rörande arbetets fortgång och utsigterna för detsammas afslutande. Enligt meddelande från jernvägsstyrelsen belöpte sig ungefärliga kostnaden för de å bandelen mellan Umeå och Storsandskär hittills verkstälda arbeten till 285,800 kronor, och beräknades återstående kostnaden för bandelens fullbordande till omkring 105,000 kronor.

Revisorerne hade fäst sin uppmärksamhet vid hvad sålunda förekom-

mit, och hade det dervid förefallit dem, som om de undersökningar och beräkningar, hvilka legat till grund för förslaget om banans utsträckande till Storsandskär, icke varit af den fullständighet, som man i betraktande af frågans betydenhet haft anledning antaga.

Revisorerne förmenade, att försigtigheten fordrat, att man i förväg förskaffat sig tillförlitliga garantier för att Umeå stad komme att verkställa erforderlig muddring från Storsandskärs kaj ut till Storfjärden. Något aftal med staden angående elfvens muddring hade emellertid icke träffats, ehuru det oförtydbart förutsatts, att staden skulle bestrida kostnaderna för detta arbete. En sådan förutsättning syntes enligt chefens för civildepartementet ofvan angifna yttrande till statsrådsprotokollet hafva förelegat vid ärendets föredragning i statsrådet, samt framginge jemväl af kostnadsförslaget för banans utförande, hvilket upptoge allenast en post å 36,000 kronor för muddring vid kajerna.

Enligt revisorerne tillhandakommen uppgift hade Umeå stad numera beslutat att låta uppmuddra en ränna af 14 fots djup genom elfven direkt fram till stadens hamn. Sattes ett sådant företag i verket, måste, enligt revisorernes förmenande, banans utsträckande till Storsandskär komma att för trafiken blifva af ganska ringa betydelse. Det torde nemligen icke kunna betviflas, att under sådana förhållanden Umeå komme att blifva den hufvudskliga slutstationen för banans såväl person- som varutrafik.

Möjligen skulle kunna ifrågasättas, att Storsandskär i allt fall vore en behöflig slutstation, i det att för den trävarutrafik, som efter banan kunde väntas uppkomma, vid Umeå stad med dess relativt trånga stationsområde icke skulle finnas erforderligt utrymme för virkesupplag m. m. Revisorerne hölle emellertid före, att trävarutrafiken på banan svårligen kunde blifva af synnerligen stor omfattning.

Under nuvarande förhållanden, då på grund af konkurrensen produktionskostnaderna måste nedbringas till det yttersta, hade det alltmer visat sig såsom en nödvändighet att för virket så långt som möjligt använda den billigaste transportformen, eller detsammas framflottande i oförädladt skick, och följden häraf hade blifvit, att, såsom erfarenheten gåfve vid handen, trävaruförädlingsindustrien mer och mer dragit sig ned till kusterna. Det vore visserligen icke revisorerne obekant, att på öfriga bibanor, hvilka förenade norra stambanan med städer utefter kusten, jemförelsevis ansenliga partier försågadt virke årligen transporterats, men revisorerne föreställde sig, att, för så vidt detta förhållande komme att för framtiden

fortfara, sådant måste bero på säregna omständigheter, hvilka vid här ifrågavarande bibana icke hade någon motsvarighet. Enligt hvad revisorerne inhemtat, funnes för närvarande utefter Ume elfs öfre lopp endast ett sågverk af betydenhet, och försågningen jemväl vid detta verk hade under de senare åren alltjemt förminskats, hvaremot de stora sågverk, genom hvilka virket i skogarne utefter elfven hufvudsakligen tillgodogjordes, samtliga vore belägna vid eller i närheten af elfvens mynning. Under sådana förhållanden och då föga anledning funnes att förmoda, att sågverk eller andra förädlingsverk framdeles mer än hittills skulle komma att i afsevärd utsträckning förläggas utefter elfvens öfre lopp, syntes det revisorerne svårligen kunna antagas, att trävarutransporten utefter banan skulle blifva af större omfattning, än att vid Umeå station tillfredsställande utrymme för upplagsplatser m. m. skulle kunna beredas.

Såsom det af jernvägsstyrelsen upprättade förslaget till ifrågavarande jernvägsanläggning antydde, hade planen att omedelbart utsträcka banan till Storsandskär väsentligen varit byggd på nödvändigheten att, medan det ännu utan några afsevärda kostnader kunde ske, för jernvägens räkning försäkra sig om ön Storsandskär såsom en synnerligen vidsträckt och lämplig lastageplats, hvilken, om ock ej för det dåvarande af behofvet påkallad, framdeles möjligen kunde blifva behöflig; och hade det, enligt hvad för revisorerne uppgifvits, förutsatts, att hela denna ö skulle ingå i Vesterbottens läns landstings blifvande upplåtelse af jord till jernvägen. Så hade emellertid icke skett. Enligt hvad ofvanberörda skrifvelse af den 5 oktober 1894 utvisade, hade landstinget i hufvudsak endast upplåtit mark till banbyggnaden samt till bevakningsområden, hållplatser, bangårdar och dylikt. Ej heller sedermera hade, så vidt revisorerne hade sig bekant, någon framställning gjorts om förvärfvande för jernvägens räkning af ön i dess helhet; och kunde med anledning häraf, enligt revisorernes förmenande, antagas, att en förändrad uppfattning hos myndigheterna uppstått rörande behofvet af Storsandskär såsom lastageplats samt att det ofvan angifna skälet ej längre kunde anses innebära tillräcklig grund för jernvägsbyggnadens framdragande dit.

Revisorerne, som ansåge, att under nuvarande förhållanden Storsandskär icke vore lämplig slutpunkt för denna jernväg, och som bestämdt hölle före, att vid en eventuel uppmuddring af elfven direkt fram till Umeå stad ifrågavarande jernvägslinie komme att blifva ännu mer betydelselös, hade derför velat uttala den mening, att arbeten å denna ban-

dels fullbordande borde inställas, åtminstone intill dess visshet vunnits, när och i hvilken utsträckning elfvens uppmuddring vore att emotse.

Jernvägsstyrelsen, hvars yttrande infordrats med anledning af revisorernes förevarande anmärkning, har uti afgifvet utlåtande den 18 januari innevarande år anfört, att hvad anginge revisorernes uttalande, att tillförlitliga garantier för att Umeå stad komme att verkställa erforderlig muddring från Storsandskärs kaj ut till Storfjärden, bort i förväg förskaffas, ville styrelsen fästa uppmärksamheten derå, att af det utaf Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län, efter verkstäld utredning om farledens mellan Storsandskär och Storfjärden beskaffenhet, den 17 mars 1894 afgifna utlåtande öfver förslaget om ifrågavarande banas anläggande syntes framgå, att vid tiden för afgifvande af berörda förslag andra arbeten för elfvens upprensning, än hvad styrelsen i förslaget beräknat för uppmuddring af elfven utmed Storsandskärs kaj och lastbrygga, icke varit behöfliga för att derstädes kunna mottaga ända intill 3,5 meter djupgående fartyg eller nästan alla större kustbåtar. I allt fall skulle icke hafva erfordrats några nämnvärda kostnader för att få farleden mellan Storsandskär och Storfjärden uppmuddrad till 4,5 meters djup, och enär lastningen af de mest djupgående fartygen lämpligen ansetts kunna, på sätt annorstädes med fördel egt rum, verkställas genom pråmar, hade allenast uttalats såsom ett önskningsmål elfvens uppmuddring till ett för dessa fartyg erforderligt djup.

Efter denna genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg verkstälda utredning rörande farledens beskaffenhet och särskildt vattendjupet hade, enligt styrelsens förmenande, icke förefunnits någon anledning att ifrågasätta de af revisorerne nu antydda garantier. Vid tidpunkten för uppgörandet af förslaget till ifrågavarande bansträcka måste, såsom ock framginge af chefens för civildepartementet af revisorerne åberopade uttalande till statsrådsprotokollet den 8 mars 1895, frågan om den ifrågasatta uppmuddringen åtminstone hvad beträffade de mera djupgående fartygen, i första hand vidkomma Umeå stad. Enligt hvad styrelsen inhemtat, hade jemväl stadsfullmägtige i Umeå den 10 juli 1896 fattat beslut om uppmuddring af Ume elf till den omfattning, hamndirektionen kunde finna för samfärdseln nödig och nyttig, samt om inköp af ett mudderverk och en elevator. I anledning häraf hade ock hamndirektionen beslutit dels den 27 augusti 1897 »att muddra intill 14 fots djup efter nuvarande vattenstånd» och dels den 23 maj 1898, »att muddringen för året skulle börja nedanför Öfisket och bedrifvas mot staden, dock endast till mindre djup, för att vinna erfarenhet, huruvida icke strömmen

visade benägenhet att uppskära rännan vidare, och att på grundet midt emot Tufvan åtgärder skulle vidtagas för uppläggande af mudder, då muddringen komme att der bedrifvas längre fram på sommaren». Muddringsarbeten hade också, enligt hvad styrelsen inhemtat, utförts i farleden, i det att under år 1897 upptagits omkring 28,000 kubikmeter utanför stadens kaj och under år 1898 20,000 kubikmeter från det stora grundet vid elfvens mynning ute vid Storfjärden.

I anledning af hvad revisorerne i öfrigt framhållit, tilläte sig styrelsen anföra, att, äfven om utrymmet vid Umeå station och hamn skulle kunna under de närmaste åren medgifva anordnandet af upplagsplats derstädes för den väntade trafiken af, bland annat, trävaror och tjära, denna trafik dock, enligt styrelsens förmenande, inom få år kunde förväntas hafva uppnått den betydenhet, att utrymmet vid Umeå blefve otillräckligt. Härför kunde åberopas erfarenheten från andra sidobanor till Norrlands kuststäder. Enligt senast tillgängliga uppgifter angående trävarutransporter å jernväg till dessa kuststäder, hade under år 1897 befordrats till Söderhamn ej mindre än 241,702,3 ton trävaror, till Hudiksvall 90,687,5 ton, till Sundsvall 35,018,7 ton och till Örnsköldsvik 15,455,5 ton, hvilket gods afsändts från stationer belägna ända till 100 kilometer eller derutöfver från utskeppningsorten. Några säregna förhållanden vid dessa sidobanor, hvilka i fråga om bansträckan Vännäs—Storsandskär icke skulle hafva någon motsvarighet, ansåge styrelsen ej förefinnas. Vid de andra sidobanorna hade virkesegarne funnit med sitt intresse förenligt att för ett bättre tillgodogörande af de mindre virkesdimensionerna anlägga sågverk och andra förädlingsverk invid vattendragen inuti landet. All anledning vore nu att antaga, att en likartad utveckling af träförädlingsindustrien vore att förvänta äfven i trakten norr och söder om Vännäs, i det att, när virkesegarne, så att säga, inpassat sig i de förändrade förhållanden, som genom jernvägens anläggning uppstått, sågverk och andra industriella anläggningar för virkets förädling med all sannolikhet skulle komma att uppföras utefter den del af stambanan, som genom ifrågavarande sidobanas tillkomst nu erhållit en utfartsled. Redan nu vore anlagda mindre sågverk i närheten af Hörnsjö och Vindelns stationer, och vid Nyåker vore ett dylikt under byggnad.

Vidare ville styrelsen påpeka, att den utmed sidobanan genom en tätt befolkad bygd framflytande Ume elf bildade både vid Norrfors och Baggböle storartade vattenfall, invid hvilka funnes plats för betydande

industriella verk, för hvilka Storsandskär med sitt stora utrymme för upplag skulle blifva den mest lämpliga utskeppningsort.

Äfven från statens egen synpunkt vore, enligt styrelsens mening, jernvägsförbindelsens utsträckning till Storsandskär af behofvet påkallad, i det att nemligen å den omkring 400 kilometer långa sträckan från Örnsköldsvik till Luleå nu icke funnes någon punkt, hvarest för stambanan behöfligt kol kunde lossas. Denna brist skulle med sidobanans fullbordande och farledens erforderliga uppmuddring komma att afhjelpas genom anordnande af upplag för stenkol vid Storsandskär.

Då emellertid med de af Umeå stad vidtagna åtgärder för elfvens uppmuddring ännu ej syntes hafva uppnåtts tillfredsställande resultat samt det enligt styrelsens förmenande vore tydligt, att genom de förändrade förhållanden, som i afseende å elfvens uppmuddring under senaste tid i ej väntad utsträckning inträdt, frågan om upptagande af en ränna i farleden från Storfjärden åtminstone till Storsandskär inträdt i ett nytt skede, funne styrelsen, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med revisorerne, att arbetet å bansträckan Umeå—Storsandskär icke borde återupptagas, förrän visshet vunnits, om och när elfvens uppmuddring vore att motse; och hade styrelsen för afsigt att för sådant ändamål inleda underhandlingar med stadsfullmägtige i Umeå i syfte att åstadkomma en planmessig reglering och uppmuddring till erforderligt djup af Ume elf mellan Storsandskär och Storfjärden.

Enligt utskottets förmenande är Storsandskär en lämplig och naturlig utskeppningsplats för ortens produkter; och synes vid sådant förhållande jernvägens utsträckning till denna plats vara af omständigheterna påkallad, helst utrymmet invid Umeå icke lärer medgifva anordnandet derstädes af större upplagsplatser för sådana skrymmande produkter som trävaror och tjära m. m.

Arbetet å bandelen Umeå—Storsandskär anser utskottet dock ej böra återupptagas förr, än, efter det fullständiga undersökningar af vattenförhållandena i Umeå elf omkring ön Storsandskär och i den närmare elfmynningen belägna Storfjärden blifvit genom sakkunniga personer verkstälda, fullt betryggande aftal blifvit med Umeå stad träffadt angående segelrännas öppenhållande till erforderligt djup emellan Storsandskärs kaj och elfmynningen; och synes så mycket större skäl härtill förefinnas, som bandelens trafikerande är helt och hållet beroende af sjökommunikationernas ordnande, men å andra sidan, sedan staden Umeås hamnområde

numera så utvidgats, att det sträcker sig långt utanför Storsandskär, stadens skyldighet i afseende å segelrännnans öppenhållande för trafiken synes vara ställd utom allt tvifvel.

Vidare har utskottet velat framhålla, att det torde vara nödvändigt att före arbetenas återupptagande å ifrågavarande bandel åtgärder vidtagas för att staten må varda tillförsäkrad eganderätten till så stor del af ön Storsandskär, som för jernvägsanläggningen samt dertill hörande anstalter och upplagsplatser må kunna anses blifva erforderlig.

Då emellertid det synes ligga vigt deruppå, att ofvannämnda förhållanden varda, så fort ske kan, ordnade, har utskottet ansett Riksdagen böra hos Kongl. Maj:t göra framställning i ämnet, och får derför föreslå,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes *dels* låta verkställa utredning angående vattenförhållandena i Ume elf i hvad de kunna inverka på öppenhållandet af en segelränna från Storsandskär till hafvet samt derefter bringa till stånd en bestämd öfverenskommelse med Umeå stad angående en sådan rännas upptagande och underhållande, *dels och* meddela föreskrift, att arbetena å bandelen Umeå—Storsandskär icke må återupptagas, förr än berörda utredning och öfverenskommelse åvägabragts.

Kammarkollegium.

§ 11.

(Rev. ber. pag. 215—216.)

Ang. förvaringssättet af rikets regalier och dyrbarheter.

Med anledning af en af revisorerne år 1896 verkställd inventering af rikets under kammarkollegii vård stälda, i ett kassahvalf inom statskontoret förvarade regalier och dyrbarheter, hade, enligt hvad i förevarande revisionsberättelse meddelas, revisorerne anmärkt, att de egentliga riksregalierna visserligen befunnits inneslutna i för dem inrättade läderetuier, men att de öfriga af dessa dyrbarheter i allmänhet vore på ett

oordnadt sätt omvirade med papper eller inlagda i askar af trä och papp eller i påsar af skinn; och hade revisorerne uttalat den mening, att dessa föremål måtte varda på ett lämpligare och mera värdigt sätt förvarade, dervid hänsyn borde tagas jemväl till att deras förvaring så ordnades, att med lätthet kunde skönjas, om något förkomme. Likaledes hade revisorerne funnit önskligt, att inventariet öfver rikets regalier och dyrbarheter blefve upprättadt i två exemplar att förvaras, det ena såsom hittills i kammarkollegium och det andra på annat ställe, exempelvis i finansdepartementet.

I häröfver den 22 januari 1897 afgifvet utlåtande hade kammarkollegium, som förmenat, att omförmälda dyrbarheter vore förvarade med all den ordning, tillgängliga förvaringsmedel medgåfve, men delat revisorernes mening om önskvärdheten af ett lämpligare och mera värdigt och öfverskådligt förvaringssätt, anfört, att kollegium beträffande revisorernes framställning i denna del hört juveleraren R. Carlman, som föreslagit, att för ändamålet borde anskaffas två med infälda hörnbeslag och infallande handtag försedda skrin utaf bonad ek, af den storlek, att de kunde placeras bredvid hvarandra å en hylla i kassaskåpet; att ett af skrinen, som vore afsedt att förvara en del större föremål, såsom briljanterade ordensdekorationer m. m., hvilka redan nu vore inneslutna i särskilda etuier, borde, utan någon inredning för öfrigt, inuti klädas med mjukt sämskskinn; att det andra skrinet, som skulle utgöra förvaringsrum för ett sjuttiotal småpartier oinfattade stenar och perlor m. m., borde inrättas med nedfallande sida och utdragslådor, de senare afdelade i fack för mindre askar af trä med glaslock; samt att jemväl dessa askar, hvilka skulle vara skålformigt urhålkade för att kunna bättre sammanhålla deri förvarade föremål, borde inuti klädas med sämskskinn och förses med etiketter för inventarienummer; och hade Carlman beräknat kostnaden för dessa skrin med inredning till ett belopp af omkring 650 kronor.

Då de af revisorerne uppstälda önskningsmål med afseende å förvaret af ifrågavarande dyrbarheter syntes med en dylik anordning vinnas, hade kollegium hemstält om Kongl. Majt:s bemyndigande för kollegium att för en kostnad, ej öfverstigande angifna beloppet 650 kronor, anskaffa två förvaringsskrin af ek, inredda i hufvudsaklig öfverensstämmelse med juveleraren Carlmans förslag; och ville kollegium ombesörja upprättandet af ännu ett exemplar af inventariet öfver rikets regalier och dyrbarheter, derest det funnes nödigt att ega tillgång till inventariet å

annat ställe än i skattkammaren; afvaktande kollegium Kongl. Maj:ts beslut derutinnan.

Revisorerne, som i sammanhang med den inventering af statskontorets kassor och fonder, hvarom senare i revisionsberättelsen komme att omförmälas, tagit i betraktande ifrågavarande dyrbarheter och sättet för deras förvaring, hade dervid funnit dem vara i oförändradt samma skick som vid den år 1896 verkstälda inventering; och hade den upplysning meddelats revisorerne, att någon åtgärd icke blifvit med anledning af kammarkollegii omförmälda skrifvelse af Kongl. Maj:t anbefald.

Med anledning häraf hade revisorerne ansett sig böra å nyo fästa Riksdagens uppmärksamhet å förevarande angelägenhet.

Enligt utskottet tillhandakommet meddelande från expeditionschefen i finansdepartementet har ofvannämnda ärende den 27 sistlidne januari blifvit inför Kongl. Maj:t anmäldt, dervid Kongl. Maj:t funnit godt *dels* bemyndiga kammarkollegium att för en kostnad, ej öfverstigande 650 kronor, anskaffa två förvaringsskrin af ek, inredda i hufvudsaklig öfverensstämmelse med juveleraren Carlmans ofvannämnda förslag, och *dels* anbefalla kammarkollegium att gå i författning om upprättande af ytterligare ett exemplar af inventariet öfver rikets under kollegii vård stälda regalier och dyrbarheter, hvilket exemplar skulle öfverlemnas till finansdepartementet att der förvaras; hvilket utskottet skolat för Riksdagen

omförmäla.

§ 12.

(Rev.-ber. pag. 216—218.)

Ang. ordnandet af kammararkivets handlingar.

Revisorerne erinra vidare, hurusom 1897 års revisorer i sin berättelse fäst uppmärksamheten på det otillfredsställande skick, hvari kammararkivet befunne sig, och äfvenledes framhållit orsakerna till detta förhållande. Till stor del kunde detsamma tillskrifvas beskaffenheten af de lokaler, som vore för arkivet upplåtna. Dessas belägenhet på tre olika ställen (nedre bottnen i kammarrättens hus samt de s. k. tornrummen och vinden i Gamla Kungshuset) hade redan i och för sig medfört afsevärda svårigheter. Besvärade af mörker och delvis af fukt samt i saknad af eldstäder, vore lokalerna synnerligen olämpliga till förvaring

af arkivhandlingar, hvartill komme, att på grund af arkivets omfattning och betydande årliga tillväxt utrymmet måst anlitas i högre grad, än lämpligt varit. Att olägenheterna af det bristande utrymmet i arkivet skulle komma att alltmer göra sig gällande, framginge bland annat deraf, att tillväxten af arkivalier alltjemt ökades och för det dåvarande upptoge omkring 80 sträckmeter för år.

Revisorerne hade emellertid derjemte uttalat, att arkivets brister och dess otillgänglighet för forskaren föranledts ej allenast af lokalernas underhaltighet, utan jemväl af det oordnade skick, hvari arkivalierna befunne sig, hvartill komme saknaden af fullständigt registratur, i det att ej andra register funnes än några, som voro uppgjorda i slutet af 1700-talet, men som då varit långt ifrån fullständiga. Under hänvisande dertill, att 1897 års Riksdag för år 1898 beviljat ett extra anslag å 5,000 kronor till ordnande och registrerande af kammararkivets handlingar och då antagas kunde, att tillräckligt belopp komme att äfven af följande Riksdagar för ändamålet beviljas, ansåge revisorerne det kunna förväntas, att inom kammararkivet nödig ordning i afseende å arkivaliernas uppställning och förteckning omsider och, så fort ske kunde, skulle åstadkommas.

Af största vigt för dessa betydelsefulla handlingars bevarande från förstörelse och för deras tillgodogörande för forskningen vore emellertid, att arkivet blefve förflyttadt till rymligare och ändamålsenligare lokaler än dess dåvarande; och revisorerne hade föreställt sig, att, sedan Riksdagen dåmera beträdt den väg att låta anordna i landsorten befintliga slottsbyggnader till landsarkiv, derigenom möjligen kunde, sedan andra mindre vigtiga arkivalier öfverförts till landsarkiven, beredas utrymme inom hufvudstaden för ett tidsenligt hysande af kammararkivets handlingar.

Redan innan 1897 års revisorer afgifvit ofvan återgifna framställning rörande kammararkivet och dess ändamålsenliga ordnande, hade emellertid, enligt hvad numera vore kändt, kammarkollegium till Kongl. Maj:t inkommit med af Kongl. Maj:t den 9 september 1892 infordradt yttrande, huruvida och i hvilken utsträckning i kammararkivet förvarade handlingar lämpligen kunde förflyttas till kronan tillhörig plats utom hufvudstaden, dervid kollegium meddelat, att af de handlingar, hvilka för det dåvarande förvarades i kammararkivets egna lokaler, icke några afsevärda serier vore af den natur, att de lämpligen borde till ort utom Stockholm förflyttas. Uti berörda utlåtande, hvilket afgifvits den 19

november 1897, hade Kammarkollegium tillika på anförda skäl hemstält, att, intilldess mera omfattande åtgärder hunne vidtagas, åtminstone de lokaler å nedra botten af marinförvaltningens och kammarrättens hus, hvilka lämpligen kunde med kammararkivet förbindas, måtte så snart ske kunde varda till arkivet öfverlåtna.

Då kammarkollegium sedermera hade att afgifva förklaring i anledning af de utaf 1897 års revisorer gjorda uttalanden i ämnet, hade kollegium hänvisat till hvad detsamma i förberörda utlåtande anfört i fråga om förflyttning af en del arkivalier till ort utom Stockholm, men tillika vitsordat, att det vore af största vigt, att för kammararkivet så fort ske kunde bereddes rymligare och ändamålsenligare lokaler än dess nuvarande, vare sig genom nybyggnad eller ombyggnad för ändamålet af någon å Riddarholmen befintlig byggnad.

Derefter hade kollegium den 25 sistlidne februari aflåtit framställning till Kongl. Maj:t om inköp och inredning af fastigheten Strömsborg att till förvarings- och arbetslokaler åt kammararkivet användas; men hade Kongl. Maj:t, vid ärendets föredragning den 15 påföljande april, funnit framställningen icke till någon vidare åtgärd föranleda.

I anledning häraf och då ej heller kollegii framställning i dess utlåtande af den 19 november 1897 föranledt någon påföljd, hade kammarkollegium slutligen i skrifvelse till Konungen den 14 sistlidne oktober, då ytterligare åtminstone ett arbetsrum af ungefär samma storlek som de, hvaröfver arkivet förfogade, nödvändigt erfordrades, derest det pågående ordningsarbetet ej skulle lida allt för stort afbräck eller arkivet nödgas afvisa enskilda forskare, ansett sig böra hemställa, huruvida icke efter den 24 december 1898 — till hvilken tidpunkt lokal för kammararkivets räkning kunde i de till tryckeriexpeditionen i riksdagshuset hörande rum erhållas — ett arbetsrum af ofvan angifna beskaffenhet skulle kunna genom öfverintendentsembetets försorg inredas å den plats, som för närvarande upptoges af den omedelbart utanför arkivet belägna förstugan och den till gatan mellan gamla kungshuset och kammarrättens hus ledande trappuppgång.

Sistberörda framställning vore för närvarande på Kongl. Maj:ts pröfning beroende.

Enligt hvad utskottet inhemtat, har Kongl. Maj:t, sedan öfverintendentsembetet öfver kammarkollegii sistberörda framställning afgifvit infordradt utlåtande och deri, med vitsordande af de föreslagna anord-

ningarnas ändamålsenlighet, hemstält, att, då dels medel för de föreslagna arbetena icke för år 1898 funnes att tillgå å anslaget till byggnader och reparationer, dels ock samma arbeten icke lämpligen borde vintertid bringas till verkställighet, ifrågavarande inredningsarbeten måtte till utförande upptagas i innevarande års generalförslag rörande reparationer och underhåll af kronans under embetets inseende stälda hus och byggnader i hufvudstaden, genom bref den 23 sistlidne januari förklarat de af kammarkollegium gjorda framställningarna icke för det dåvarande föranleda annat yttrande än att kammararkivet tills vidare skulle befrias från skyldigheten att från kammarrätten mottaga de der granskade kronoräkenskaperna för länen och Stockholms stad, samt anbefalt öfverintendentsembetet att i det generalförslag rörande reparationer och underhåll af kronans under embetets inseende stälda hus och byggnader i hufvudstaden, embetet hade att inom den 15 i denna månad afgifva, till utförande upptaga det af embetet tillstyrkta, till en kostnad af 2,065 kronor beräknade arbetet med anordnande af ytterligare ett arbetsrum för kammararkivet.

Hvad i detta ärende sålunda förekommit har utskottet ansett sig böra för Riksdagen

omförmäla.

Öfverintendentsembetet.

§ 13.

(Rev.-ber. pag. 243—244; utl. pag. 515—516.)

Angående disposition af en till landshöfdingeresidenset i Hernösand hörande lägenhet.

Sedan förste landtmätaren i Vesternorrlands län i skrifvelse till landshöfdingen i länet framhållit, att den för närvarande till landtmäterikontor upplåtna lokal vore alltför inskränkt och att således behofvet af större utrymme för förvaring af landtmäterikontorets handlingar vore en tvingande nödvändighet, samt landshöfdingen i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 30 oktober 1895, förutom yttrande angående andra embetslokaler, derom nu ej vore fråga, vitsordat den af förste landtmätaren anmärkta brist på utrymme i hans embetslokal, hade, enligt hvad i revisionsberättelsen meddelas, öfverintendentsembetet efter erhållen remiss i skrifvelse den 12 november 1896 till Kongl. Maj:t afgifvit utlåtande i detta ämne

och anfört, bland annat, att de till landtmäterikontoret upplåtna rummen i landsstatshusets i Hernösand bottenvåning, hvilka rum sammanlagdt innehölle en ytvidd af allenast 39,04 qvadratmeter, vore för kontorets behof otillräckliga och tillika, såsom saknande brandfritt förvaringsrum för de vigtigare bland de kartor och andra handlingar af i många fall oersättligt värde, hvilka måste finnas att tillgå uti länets landtmäterikontor, för ändamålet icke fullt lämpliga.

Beträffande frågan om anskaffande åt landtmäterikontoret af annan tillräckligt rymlig och för ändamålet tjenlig lokal, ansåge sig öfverintendentsembetet böra omnämna, att en för landtmäterikontorets inrymmande i alla afseenden synnerligen passande dylik funnes uti det i närheten af landsstatshuset belägna, kronan jemväl tillhöriga länsresidenset. I bottenvåningen af sistnämnda byggnad, som vore helt och hållet till boställe åt landshöfdingen i länet anslagen, funnes nemligen en lägenhet, bestående af fem rum jemte ett af nuvarande boställshafvaren inredt kassahvalf, hvilken lägenhet, som innehölle en sammanlagd ytvidd af omkring 124 qvadratmeter, vore af boställshafvaren till kontorslokal uthyrd samt således och med hänsyn jemväl dertill att landshöfdingebostället, nämnda lägenhet oräknad, innehölle i bottenvåningen 2 rum, kök och tvättstuga, i våningen en trappa upp 11 rum och tambur samt i våningen 2 trappor upp likaledes 11 rum eller tillhopa 24 rum, syntes vara för landshöfdingen obehöflig.

I häröfver till Kongl. Maj:t afgifvet utlåtande hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet, med anmälan att den af öfverintendentsembetet omförmälda lägenhet jemte ett rum å norra sidan af den genom residenset löpande förstuga och ett förvaringsrum för upplag af ved vore af nuvarande landshöfdingen under hans tjenstetid för en hyra af 1,800 kronor uthyrd till två enskilde personer, förklarat, hvad den af öfverintendentsembetet föreslagna lägenhetens lämplighet till lokal för landtmäterikontoret beträffade, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande, lika med öfverintendentsembetet, ansåge densamma dertill vara i alla afseenden synnerligen passande.

Efter inhemtande af hvad sålunda i detta ärende förekommit, hafva revisorerne vid det besök, som revisorerne, enligt hvad förut i berättelsen finnes meddeladt, aflagt i staden Hernösand, tagit i betraktande den af landtmäterikontoret disponerade lokal och funnit densamma, på sätt af myndigheterna vitsordats, vara synnerligen inskränkt och för ändamålet otjenlig.

Med afseende härå hade revisorerne velat uttala den mening, att ofvannämnda lägenhet i länsresidenset, hvilken icke syntes vara för landshöfdingen i länet behöflig, måtte efter nuvarande tjensteinnehafvarens afgång tagas i anspråk för kronans räkning för att till länets landtmäterikontor upplåtas.

I fråga om hvad revisorerne sålunda andragit rörande beredande af ny lokal för landtmäterikontoret i Vesternorrlands län har öfverintendentsembetet uti utlåtande den 3 sistlidne januari förmält sig så mycket mindre hafva något att för sin del erinra, som, på sätt äfven af revisionsberättelsen framginge, embetet inför Kongl. Maj:t förordat att för ändamålet i fråga måtte anordnas just den lägenhet, som jemväl revisorerne funnit härför tjenlig.

Då, enligt hvad i ärendet blifvit upplyst, de till landtmäterikontor upplåtna rummen i landsstatshuset i Hernösand äro för kontorets behof otillräckliga och då den af revisorerne omförmälda lägenhet inom länsresidenset, som är af landshöfdingen i länet till enskild person uthyrd, icke kan anses vara för landshöfdingen behöflig, finner utskottet att sistnämnda lägenhet, på sätt revisorerne framhållit, bör, när sådant kan ske utan förnärmande af annans rätt, upplåtas till landtmäterikontor, dertill densamma med fördel lärer kunna användas.

Med afseende härå och under erinran, att lägenheter uti landshöfdingeresidensen i Stockholm och Nyköping, som förut varit af landshöfdingarne uthyrde, sedermera blifvit vid boställsinnehafvarnes afgång från landshöfdingebeställningarna frånskilda från boställena, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t vid nuvarande landshöfdingens i Vesternorrlands län afgång från befattningen må taga i ompröfning, huruvida ifrågavarande, inom landshöfdingeresidenset i Hernösand belägna, till enskild person uthyrda lokal må tagas i anspråk för kronans räkning till annat ändamål.

Tullverket.

§ 14.

(Rev.-ber. pag. 262—263; utl. pag. 526—527.)

Angående utvidgning af tullverkets lokaler i Stockholm.

Till tullverket vore, enligt hvad revisorerne meddela, följande lokaler i Stockholm upplåtna, nemligen:

tullhusbyggnaden vid Skeppsbron, uppförd år 1788, med en år 1857 fullbordad tillbyggnad;

tullpaviljongerna vid Skeppsbron, öfverlemnade till tullverket, den ena år 1862 och den andra år 1876;

tullhuset vid Blasieholmen, uppfördt år 1876;

tullhuset vid Riddarholmen, uppfördt år 1882;

tullhuset vid Stadsgården, uppfördt år 1889; samt

en vid Österlånggatan belägen byggnad, inrymmande lokaler för tullrätten, konfiskationskontoret m. m., hvarjemte funnes en vid centralbangården anordnad lokal för tullbehandling af resandes effekter och postpaketgods.

Förutom den sistnämnda tillhandahölles samtliga dessa lokaler af Stockholms stad, hvilken det äfven ålåge att underhålla desamma; dock att de i tullhusbyggnaden befintliga, till embetsrum för generaltullstyrelsen använda lägenheterna för närvarande underhölles med statsmedel.

Revisorerne, som besökt alla dessa lokaler, förutom den vid Österlånggatan belägna och den vid centralbangården anordnade, hade icke haft något att erinra i afseende å den för generaltullstyrelsen upplåtna, men deremot funnit öfriga af revisorerne besökta lokaler i allmänhet vara i afseende å utrymmet otillräckliga och otillfredsställande. Särskildt anmärkningsvärd hade bristen på utrymme synts vara i tullkammaren, uppbördskontoret, kassörskontoret, packhuset, tullpaviljongerna vid Skeppsbron och tullhuset i Stadsgården.

Den trängsel, som förorsakades af det bristande utrymmet i expeditionslokalerna, måste otvifvelaktigt i hög grad försvåra kontrollen vid tulluppbörden. Härtill komme, att, då de lokaler, som vore afsedda för förvaring af tullpligtigt gods, på grund af sin inskränkthet ej kunde vid inträffande liflig import rymma allt sådant gods, en del deraf måste upp-

läggas under bar himmel, hvaraf föranleddes ökad tullbevakning och sålunda äfven ökade kostnader.

På grund häraf syntes af oafvisligt behof påkalladt att dessa lokalers utrymme blefve i väsentlig mån och på ett tidsenligt sätt vidgadt.

På sätt i kommerskollegii cirkulär den 16 juni 1719 tillkännagåfves, ålåge det stapelstäderna i riket emot dem förunnade tolag att af samma med flera dem anslagna medel låta uppbygga samt behörigen vidmagthålla sådana tullhus, hvaruti både tullnärer och kontrollörer vederbörligen kunde förrätta deras tjenster, som ock sjötullrätter hållas.

Vid 1856—58 årens riksdag hade tolagen blifvit indragen till statsverket och sammanslagen med tullen; men på samma gång hade stapelstäderna enligt Rikets Ständers skrifvelse den 2 december 1857 tillerkänts ersättning derför.

Med afseende å hvad sålunda förekommit hade revisorerne velat framhålla angelägenheten af att Stockkolms stad, som under revisionsåret uppburit i tolagsersättning icke mindre än 990,848 kronor 58 öre, måtte tillförbindas att tillhandahålla tullverket den ökade införseln motsvarande, rymliga och fullt tidsenliga lokaler.

Generaltullstyrelsen har i sitt med anledning af revisorernes framställningar rörande tullverket den 9 januari innevarande år afgifna yttrande beträffande revisorernes framställningar rörande tullverket i förevarande ämne anfört, att, då styrelsen, i likhet med revisorerne, ansett det vara af största vigt för tullverket att så snart ske kunde här i staden erhålla rymligare och ändamålsenligare expeditionslokaler än de nuvarande i synnerhet för lokaltullförvaltningsafdelningarna vid Skeppsbron och Stadsgårdshamnen, hade styrelsen redan den 3 oktober nästlidet år hos stadsfullmägtige i Stockholm gjort framställning i ämnet; och hade styrelsen derefter på begäran af vederbörande stadsmyndighet utsett vissa af föreståndarne för härvarande lokaltullförvaltningsafdelningar att gemensamt med delegerade från nämnda myndighet deltaga i ärendets utredning.

Vid sådant förhållande ansåge styrelsen, att erforderliga åtgärder redan vore vidtagna för vinnande af det syfte, revisorernes framställning i förevarande § afsåge.

Då, på sätt generaltullstyrelsen meddelat, den af revisorerne framhållna fråga för närvarande är under utredning, har utskottet endast velat hvad i detta ärende förekommit för Riksdagen

omförmäla.

Domänstyrelsen.

§ 15.

(Rev. ber. pag. 271—275; utl. pag. 529—532.)

Ang. bostadsförhållandena vid Malmberget och Koskulls kulle i Gellivare socken.

Revisorerne, som under en till rikets nordliga delar företagen resa besökt Malmberget och Koskulls kulle inom Gellivare socken af Norrbottens län, hade dervid funnit, att vid Gellivare uppstått en barack- eller s. k. kåkstad, der en arbetarebefolkning af omkring 6,000 personer slagit sig ned och hvars byggnader till en stor del bestode af eländiga, knappast till bostäder användbara kojor, samt att äfven vid Koskulls kulle börjat utveckla sig en byggnadsverksamhet af samma beklagliga beskaffenhet.

Då det förefallit revisorerne anmärkningsvärdt, att ett sådant bebyggande å kronans mark fått utan hinder bedrifvas, hade revisorerne ansett sig böra inhemta närmare kännedom om dessa förhållanden och för den skull, i den ordning den för revisorerne gällande instruktion föreskrefve, utverkat Kongl. Maj:ts befallning till vederbörande att meddela upplysning om vid hvilken tid ifrågavarande mark börjat af enskilde i vidsträcktare mån bebyggas och huruvida detta bebyggande egt rum med kammarkollegii medgifvande eller, i motsatt fall, hvad för dess förhindrande blifvit åtgjordt samt om möjligen markens tagande i anspråk för nämnda ändamål blifvit genom tillskyndande af domänstyrelsen underlydande tjenstemän befordradt, äfvensom hvilka åtgärder blifvit af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet vidtagna med anledning af den ansenliga mängd bostäder, som på omförmälda mark uppstått, och den talrika arbetarebefolkning, som der hopat sig.

Med anledning häraf hade till revisorerne ingått skrifvelser i ämnet från domänstyrelsen, Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet och kammarkollegium.

Med domänstyrelsens skrifvelse, dagtecknad den 14 november 1898, hade styrelsen öfverlemnat yttranden i ärendet af jägmästaren i Gellivare revir och öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt.

I förstnämnda yttrande meddelades, hurusom redan vid slutet af år 1892 grufdriften vid Malmberget i stor skala vidtagit, så att de dervid sysselsatte arbetarne varit nödsakade åt sig i den oländiga skogsmarken uppföra en mängd skjul eller provisoriska byggnader. Huruvida och i

hvad mån dessa s. k. kåkar, hvilka ansåges mera som tillfälliga bostäder, som när som helst kunde bortflyttas, låge på inmutade eller insynta områden eller på ren kronomark, vore omöjligt att afgöra, då revirförvaltningen ej ansetts böra få någon som helst uppgift på hvad som i sådant afseende afhändts kronan; och dessutom vore afvittringen för Gellivare socken då oafslutad, så att man ej hade visshet om hvad som rätteligen skulle betraktas som enskildes eller kronans mark. Då afvittringen emellertid närmade sig sin afslutning och dessutom Gellivare malmfältbolag begärt ett större tomtområde på arrende, på hvilket äfven tomtutstakning af bolaget blifvit verkställd, hade jägmästaren ansett det såsom mindre välbetänkt att under utredningstiden, som ej ansåges böra blifva så lång, begära några vräkningsåtgärder mot hundratals arbetarefamiljer. Särskildt under en tid, då Riksdag och regering arbetade på att bereda tak öfver hufvudet åt den mindre bemedlade och lösa befolkningen, hade en sådan åtgärd synts stå i en uppenbar strid mot tidsströmningen. Då dessutom Kongl. Maj:ts befallningshafvande år 1894 förbjudit all byggnadsverksamhet på Malmberget, hade jägmästaren antagit, att nämnda myndighet tagit kontrollen öfver förbudets efterlefnad i egna händer. — Hvad åter byggnadsverksamheten vid Koskulls kulle anginge, hade jägmästaren i skrifvelse till Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 4 maj 1898 anmält, att å kronomark vid denna plats af flere personer blifvit uppförda sex s. k. kåkar, med anhållan att dessa personer genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg måtte från lägenheterna afhysas. Der funnes emellertid för närvarande ett ej oväsentligt stort antal bostäder uppfördt, som åtminstone hittills tolererats.

Öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt hade i ofvanberörda yttrande anfört, *att* det egentliga bebyggandet å Malmberget börjat först hösten 1894, hvilket i än vidare omfattning ökats sommaren 1895, före hvilken tid endast högst provisoriska bostäder eller flyttbara brädskjul förekommit; *att* icke något medgifvande till denna byggnadsverksamhet blifvit af distriktsförvaltningen lemnadt, lika litet som densamma på ringaste vis befordrats, *samt att*, sedan länsstyrelsen åt nedsättningen egnat sin uppmärksamhet samt redan hösten 1894 vidtagit åtgärder att genom tomtfördelning och utstakning ordna förhållandena vid Malmberget, det ansetts meningslöst att aflåta någon order till vederbörande jägmästare om begärande af vräkningsåtgärd hos den myndighet, som just vore inbegripen med utredningen af tomt- och upplåtelsefrågan samt vilkoren derför, på samma gång en sådan anmälan gifvetvis icke hade ledt till en så allvarsam och nedsättningen ej

motverkande åtgärd som afhysning af hundratals arbetarefamiljer, utan hade distriktsförvaltningens åtgörande härvidlag varit att tillse, det vederbörande jägmästare iakttoge sitt åliggande att öfvervaka, det åverkan och tillgrepp af skog ej egde rum på kronoöfverloppsmarkerna såväl vid Malmberget som Koskulls kulle utaf de före olaga intrånget och bebyggandet samt dess följder genom länsstyrelsen i offentlig kungörelse varnade nedsättarne.

I ofvannämnda skrifvelse i föreliggande ärende hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län meddelat, att hvad kronomarken vid Malmberget beträffade, kunde sägas, att densamma börjat i någon mån blifva föremål för enskild byggnadsverksamhet redan under de sista åren af 1880-talet eller samtidigt med den större grufbrytning, som då uppstått derstädes. De bostäder, som då uppförts, hade emellertid varit af ytterst primitiv beskaffenhet och knappast kunnat betraktas annorledes än såsom provisoriska skjul, der folket tills vidare kunnat få tak öfver hufvudet. Det vore först sommaren 1895, som en byggnadsverksamhet i vidsträcktare mån kunde sägas hafva å ifrågavarande mark uppstått. Denna af förhållandena framtvungna byggnadsverksamhet hade emellertid af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förutsetts; och då det legat i öppen dag, att densamma icke skulle kunna motverkas genom afhysningsåtgärder eller dylikt, med mindre derigenom de bedröfligaste förhållanden skulle komma att uppstå, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande redan året derförut, eller hösten 1894, gått i författning om uppgörande af en byggnadsplan såsom en förberedande åtgärd för en framställning till Kongl. Maj:t om upplåtelse af mark för ett ordnadt bebyggande. Innan emellertid denna plan, som fullbordats under år 1895, hunnit att af Kongl. Maj:ts befallningshafvande underställas Kongl. Maj:t, hade Aktiebolaget Gellivare Malmfält den 6 mars 1895 till Kongl. Maj:t ingifvit ansökning att få under en tid af 50 år arrendera ett område på och omkring Malmberget, hvilket område jemväl innefattade det, som upptoges af nyssnämnda regleringsplan. Frågan, huruledes kronomarken vid Gellivare skulle varda disponerad och på hvilket sätt en önskvärd bättre ordning lämpligast kunde åstadkommas, hade härmed, ehuru på annat sätt än hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande från början tänkt sig, kommit under Kongl. Maj:ts pröfning. Under tiden och medan sagda fråga varit föremål för beredning genom utlåtandens inhemtande från såväl Kongl. Maj:ts befallningshafvande som andra myndigheter, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 22 juli 1895 utfärdat en allmän kungörelse, innefattande en varning mot fortsatt olaglig byggnadsverksamhet jemte en erinran om den påföljd, hvarför de

olofligen uppförda husens egare utsatte sig. Att i afbidan på det slutliga afgörandet utaf förenämnda ärende meddela några särskilda ordningsföreskrifter för den ifrågavarande byggnadsverksamheten hade, då denna verksamhet varit i och för sig oloflig och då hufvudpunkten i förenämnda ärende just varit att ernå statsmakternas bestämmande, huru samma verksamhet skulle blifva lagligen reglerad, icke låtit sig göra. Huruledes, efter det nya framställningar i ärendet framkommit dels af enskilda å Malmberget bosatta personer, dels af Aktiebolaget Gellivare Malmfält och, sedan en ny och utvidgad regleringsplan på Kongl. Maj:ts befallning blifvit upprättad, frågan blifvit förelagd Riksdagen, utvisades af Kongl. propositionen n:o 83 till 1898 års Riksdag, hvilken proposition emellertid icke vunnit Riksdagens bifall. Regleringsplanen hade således ännu allenast utgjort ett förslag, men ansåge Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att man kunde förvänta att frågan måtte kunna under 1899 års riksdag vinna önskvärd lösning.

Beträffande kronans mark vid Koskulls kulle hade någon byggnadsverksamhet derstädes icke egt rum förrän under 1898 års sommar. För att om möjligt hindra ordningsfiendtliga element att der innästla sig, hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande förständigat kronobetjeningen att afhysa okända lönkrögare och andra för ordning och sedlighet farliga personer, hvilka genom uppförande af byggnader inkräktat eller inkräktade på kronans område. Derjemte hade Kongl Maj:ts befallningshafvande fogat anstalt om uppgörande af en regleringsplan för ordnande af den byggnadsverksamhet, som jemväl derstädes vore behöflig, detta såsom en förberedande åtgärd för en framställning till Kongl. Maj:t om upplåtelse af ett visst område till allmänheten.

Med anledning af de i detta ämne af revisorerne begärda upplysningar hade kammarkollegium i ofvan omförmälda skrifvelse, dagtecknad den 22 november 1898, meddelat,

att någon upplysning angående tiden, då ifrågavarande öfverloppsmarker börjat af enskilde i vidsträcktare mån bebyggas, icke kunnat vinnas vare sig af det utaf Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län den 31 oktober 1887 gifna afvittringsutslag för Gellivare socken, hvilket utslag för öfrigt icke omförmälde Malmberget och Koskulls kulle, eller af andra hos kollegiet förvarade handlingar;

att ofvannämnda bebyggande icke egt rum med kollegiets medgifvande;

samt att kollegiet — som rörande bebyggandet af öfverloppsmarken vid Malmberget erhållit kännedom först genom handlingarna till en af Aktie-

bolaget Gellivare Malmfält hos Kongl. Maj:t gjord, genom kongl. remiss den 6 mars 1895 till kollegiets utlåtande öfverlemnad ansökning i fråga om upplåtelse på viss tid af jord från öfverloppsmarken vid Malmberget, i hvilket ärende Kongl. Maj:ts beslut ännu afvaktades, och som allt hittills saknat kunskap derom, att öfverloppsmarken vid Koskulle kulle hade af enskilde blifvit bebyggd — ej hitintills vidtagit några åtgärder till förhindrande af ifrågavarande bebyggande, men, med anledning af hvad revisorerne förmält, åt sin advokatfiskal uppdragit att, efter inhemtande af vederbörandes upplysningar om förhållandena, vidtaga de åtgärder, som kunde finnas påkallade för att bevaka kronans rätt.

Hvad sålunda förekommit hade revisorerne velat bringa till Riksdagens kännedom samt på samma gång framhålla det anmärkningsvärda deri, att ofvanberörda områdens bebyggande fått taga sin början och i allt vidsträcktare mån fortgå utan ingripande från vederbörande myndigheters sida, och uttala den mening, att det måste vara af största vigt, att kraftiga åtgärder med det snaraste vidtoges för ordnande af förhållandena vid Malmberget och Koskulls kulle, hvarjemte revisorerne velat erinra, att bebyggandet af ifrågavarande skogsmarker sannolikt icke kunde hafva egt rum utan att dervid bedrifvits en ej obetydlig afverkning af skog.

Med anledning af revisorernes förevarande framställning har Kongl. Maj:t i ärendet hört kammarkollegium; och har kollegium uti ett den 13 sistlidne januari afgifvet utlåtande meddelat, att kollegium till en början inhemtat yttrande från sitt advokatfiskalsembete, som uti memorial af den 31 sistlidne december yttrat, bland annat, att med hänsyn till uttalandena i Riksdagen under dess förhandlingar år 1898 rörande upplåtande, delvis för bebyggande, af områden å ifrågavarande öfverloppsmarker, och då sedermera nya framställningar gjorts hos Kongl. Maj:t om sådana upplåtelser, mera i öfverensstämmelse med den uppfattning, som inom Riksdagen gjort sig gällande, samt, beträffande särskildt öfverloppsmarken vid Koskulls kulle, förberedande regleringsåtgärder vidtagits icke blott af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, på sätt denna myndighet i skrifvelse till revisorerne upplyst, utan jemväl af Kongl. Maj:t, som den 3 december 1898 förklarat att ett för upplåtelse till bebyggande afsedt område å odisponerad kronoöfverloppsmark i närheten af Koskullsgrufvorna skulle tills vidare anses såsom tomtplats, syntes förhållandena i afseende å bebyggande vid Malmberget och Koskulls kulle inom kort skola med Riksdagens medverkan blifva på ändamålsenligt sätt definitivt ordnande; att embetet derför trott sig för närvarande icke böra

vidtaga någon åtgärd för återställande af de olofligen bebyggda områdena i såvidt möjligt samma skick, hvari de före inkräktningarna befunnit sig; samt att skäl dertill syntes så mycket mindre föreligga, som någon ekonomisk fördel för kronan deraf väl icke omedelbart stode att vinna.

För egen del har kollegium, som delade revisorernes åsigt om vigten af åtgärders vidtagande med det snaraste för ordnande af förhållandena vid Malmberget och Koskulls kulle, och som inhemtat, att förslag i sådant syfte nyligen väckts såväl af Kongl. Maj:ts befallningshafvande som af aktiebolaget Gellivare Malmfält, i öfrigt anfört, att kollegium, utöfver hvad ofvanberörda till revisorerne stälda skrifvelse den 22 november 1898 innehölle, icke hade annat att i detta ärende meddela, än att kronans öfverloppsmarker enligt den för kollegium den 14 november 1879 fastställda instruktion visserligen hörde under kollegii vård och inseende, men att kollegium beträffande flertalet af dessa marker likväl icke egde tillgång till handlingar och kartor, på grund af hvilka kollegium kunde afgöra, huruvida ett område vore att anse såsom öfverloppsmark eller icke, utan för upplysnings vinnande derutinnan måste hänvända sig till Kongl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande och domänstyrelsen; att kollegii vård och inseende öfver nämnda marker derför i allmänhet icke kunde sträcka sig till ett öfvervakande af att inkräktning å dem icke egde rum, helst någon omedelbart under kollegium lydande tjenstepersonal icke vore satt att hålla uppsigt öfver ifrågavarande marker och till kollegium inberätta hvad i ett eller annat afseende rörande dem förefölle; samt att skogsvården å kronoöfverloppsmarkerna, på sätt framginge af 8 kap. i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 26 januari 1894, icke vore beroende af åtgärd från kollegii sida.

Ordnandet af bostadsförhållandena vid Gellivare och dermed sammanhängande ärenden var på grund af Kongl. Maj:ts i ämnet aflåtna proposition föremål för ompröfning vid 1898 års riksdag. Då kamrarne stannade i olika beslut i afseende å Kongl. Maj:ts proposition, förföll frågan. Utskottet har sig emellertid bekant, att Kongl. Maj:t underkastat denna fråga förnyad behandling och utredning, dervid äfven torde egnas uppmärksamhet åt de likartade förhållanden, som, enligt hvad revisorerne påvisat, förefinnas vid Koskulls kulle. Förnyad framställning till Riksdagen i ämnet torde följaktligen vara att emotse. Utskottet får derför, under förnyande af sitt vid senaste riksdag gjorda uttalande om vigten af att ifrågavarande angelägenheter varda med det snaraste ordnade, hemställa,

att revisorernes oförmälda framställning för närvarande icke må till någon särskild åtgärd från Riksdagens sida föranleda.

Lunds universitet.

§ 16.

(Rev.-ber. pag. 317; utl. pag. 555—556.)

Ang. begrafningskransars bekostande af allmänna medel.

Vid flera föregående tillfällen hade, enligt hvad i revisionsberättelsen vidare erinrats, revisorerne gjort anmärkningar öfver, att allmänna medel tagits i anspråk för bekostande af kransar, som myndigheter velat öfverlemna vid framstående personers begrafningar; och då nu äfven under förevarande räkenskapsår utgifter af enahanda beskaffenhet förekommit vid Lunds universitet, hafva revisorerne ansett sig böra å förhållandet fästa uppmärksamheten.

Kanslern för rikets universitet, hvars yttrande infordrats rörande ifrågavarande anmärkning, har i skrifvelse den 12 sistlidne januari åberopat ett af Lunds universitets drätselnämnd den 28 december 1898 afgifvet utlåtande, deruti meddelas, att de personer, hvilkas minne universitetet sålunda under revisionsåret velat hedra, varit den frejdade vetenskapsmannen professorn Stenstrup i Köpenhamn och universitetets prokansler, biskopen Flensburg, och sammanlagda utgiften för begrafningskransarne uppgått till 52 kronor — (verif. n:is 1841 och 1904).

Då drätselnämnden nu dristade sig hemställa, att denna anmärkning, på sätt förut i liknande fall skett, icke måtte till någon åtgärd föranleda, skedde detta ingalunda för att bespara universitetets lärare och tjenstemän den till endast några få ören på dem hvardera belöpande utgiften, för den händelse dylika grafkransar skulle af dem enskildt bekostas, utan derför att en af akademiska konsistoriet beslutad hyllningsgärd syntes alldeles förlora den dermed åsyftade betydelsen, om den icke skedde i universitetets namn och på dess bekostnad.

Vid flera föregående tillfällen hafva så väl Riksdagens revisorer som statsutskottet uttalat sitt ogillande öfver att kransar, som genom myndigheter öfverlemnats vid aflidne framstående svenske mäns begrafningar, blifvit

af allmänna medel bekostade. Också hafva, såvidt af revisionsberättelserna framgått, dylika utgifter från statsverket under senare tiden ej mera förekommit. Då emellertid nu en sådan utgift blifvit af revisorerne anmärkt, har utskottet icke ansett sig böra underlåta att ånyo framhålla olämpligheten af att kostnaden för dessa hedersbetygelser bestridas af statsmedel. Med afseende å det utgifna beloppets obetydlighet hemställer utskottet,

att Riksdagen må vid hvad i detta ämne nu förekommit låta bero.

Institutet för blinda.

§ 17.

(Rev.-ber. pag. 392.)

Ang. redovisningen för den Nybergska fonden.

I förevarande revisionsberättelse erinras vidare, hurusom 1897 års revisorer — jemte erinran om hvad som förekommit med anledning af de utaf statsrevisorerne vid särskilda tillfällen gjorda framställningar i fråga om redovisning för förvaltningen under åren 1887—1893 af den genom testamente af enkefru Erika Carolina Nyberg, född Söderberg, till direktionen öfver institutet för blinda donerade fond — uttalat den mening, att direktionen borde åläggas afgifva fullständig, vederbörligen verificerad redovisning öfver fondens förvaltning under nämnda tid samt, om sådan redovisning ej kunde framskaffas, lemna en omfattande utredning om orsaken dertill.

Med anledning häraf och sedan direktionen afgifvit utlåtande öfver revisorernes berörda framställning, hade Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 11 maj 1898 anfört, att, då efter hvad i detta ärende förekommit, det måste anses uppenbart, att den af revisorerne upprepade gånger påyrkade redogörelsen öfver den Nybergska fondens förvaltning under åren 1887—1893 icke kunde framskaffas, men ett sådant förhållande måste vara egnadt att ådraga sig en särskild uppmärksamhet, Riksdagen funnit det vara angeläget, att orsaken till detsamma måtte varda på ett bestämdt sätt angifven. På grund häraf och under uttalande af den förutsättning, att åtgärder blefve vidtagna till förekommande för framtiden af sådana missförhållanden som de omförmälda, hade Riksdagen anhållit, att Kongl.

Maj:t måtte anbefalla en fullständig utredning om anledningen, hvarför redovisning öfver den Nybergska fondens förvaltning under åren 1887—1893 icke kunnat åstadkommas.

Enligt hvad revisorerne inhemtat, hade Kongl. Maj:t genom bref den 17 sistlidne juni anbefalt direktionen öfver institutet för blinda att verkställa den äskade utredningen och dermed inkomma till Kongl. Maj:t; men hade, enligt hvad revisorerne inhemtat, något utlåtande med anledning häraf ännu icke blifvit af direktionen afgifvet.

Såsom af revisorerne meddelats, är ifrågavarande ärende föremål för Kongl. Maj:ts behandling; och har, enligt hvad utskottet inhemtat, det af revisorerne afsedda utlåtandet i ämnet blifvit från institutets direktion den 22 november 1898 till Kongl. Maj:t ingifvet; hvilket utskottet ansett sig böra för Riksdagen

omförmäla.

§ 18.

Hvad för öfrigt blifvit af revisorerne anmäldt och erinradt har utskottet funnit dels vara af beskaffenhet att lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandlingen af de utgiftsanslag, revisorernes framställning berör, dels hafva medfört åsyftad rättelse, dels vara genom vederbörandes utlåtande nöjaktigt förklaradt, dels ej vara af den vigt att, oaktadt förklaringen icke varit fullt tillfredsställande, någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandena påkallas, dels slutligen icke hafva varit af beskaffenhet att från utskottets sida påkalla något yttrande; hvilket utskottet skolat för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 20 mars 1899.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1899.